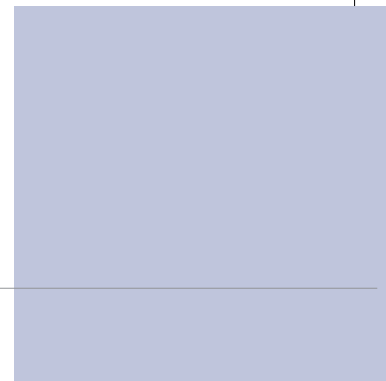

M.-waarde

M.-waarde

Een onderzoek naar de bijdrage van Meld Misdaad Anoniem
aan de politionele opsporing

M.C. van Kuik
S. Boes
N. Kop
M. den Hengst-Bruggeling

In samenwerking met:
T. van Ham
H. Ferwerda

« waakzaam en dienstbaar »

Bureau **Beke**

In opdracht van:
Programma Politie & Wetenschap

Foto omslag:
Mariëtte van Kuik

Ontwerp:
Vantilt Producties & Martien Frijns

ISBN: 978 90 3524 641 6
NUR: 800, 624

Realisatie:
Reed Business, Amsterdam

© 2012 Politie & Wetenschap, Apeldoorn; Politieacademie, Apeldoorn; Bureau Beke, Arnhem

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opname of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16b Auteurswet 1912 juncto het Besluit van 20 juni 1974, Stb. 351, zoals gewijzigd bij Besluit van 23 augustus 1985, Stb. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Publicatie- en Reproductierechten Organisatie (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp). Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

No part of this publication may be reproduced in any form, by print, photo print or other means without written permission from the authors.

Inhoud

Woord vooraf	9
Samenvatting	11
1 Burgerparticipatie	15
1.1 Het belang van burgerparticipatie binnen de opsporing	15
1.2 Burgerparticipatie en burgeropsporing	16
1.3 Anoniem melden als vorm van burgerparticipatie	18
1.4 Effecten van en kanttekeningen bij burgerparticipatie	19
1.5 Conclusie	21
2 Informatie	23
2.1 Wat is informatie?	23
2.1.1 Gebruik informatie algemeen	24
2.2 Opsporing en het gebruik van informatie	25
2.3 Waarde	26
2.3.1 Waarde van informatie	26
2.4 Waarde van M.-meldingen	27
2.5 Factoren van invloed op de waarde	28

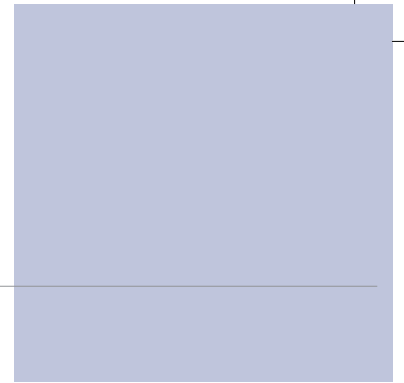

3	Onderzoeksmethoden	31
3.1	Onderzoeksmethodiek	31
3.1.1	Dossieranalyse	31
3.1.2	Interviews	34
3.2	Analysemethode	34
3.3	Vragenlijst	36
4	M. en M.-meldingen	37
4.1	Meld Misdaad Anoniem	37
4.2	M.-meldingen	39
5	Werkwijze korpsen	41
5.1	Juridische grondslagen voor het gebruik van M.-meldingen in de opsporing	41
5.2	Routing M.-meldingen	42
5.2.1	Binnenhalen uit Meldnet	43
5.2.2	Bepalen bruikbaarheid	43
5.2.3	Registratie	44
5.2.4	Veredeling	44
5.2.5	Weging van opsporingsindicatie, bepalen aanpak opsporingsonderzoek en uitvoering opsporingsonderzoek	44
5.3	Verschillen tussen en binnen de korpsen	45
5.3.1	Verschillen tussen de korpsen	45
5.3.2	Verschillen binnen de korpsen	46
5.4	Proces M.-meldingen	46

6	Meerwaarde M.-meldingen	49
6.1	Algemene kenmerken	49
6.2	De route	51
6.3	Niet opgepakte meldingen	54
6.4	De overgebleven 101 meldingen	54
6.5	Bijdrage meldingen aan opsporingsonderzoeken	58
6.6	De gevoelsmatige bijdrage van M.-meldingen	62
6.7	Waardeverhoging door Meld Misdaad Anoniem	65
6.8	Kansen voor de opsporing	66
7	De waarde van M.-meldingen	69
7.1	Waarde voor de burger	71
7.2	Beschouwing van de resultaten	72
7.3	Beschouwing van het onderzoek	75
	Literatuur	79
	Bijlagen	83
1	Analysekader	83
2	Routeschema	87
3	Delictsoorten geselecteerde meldingen	89
4	Vragenlijst attitude t.o.v. M. en M.-meldingen	90
5	Spreiding M.-meldingen over politieregio's (jaar 2010)	92
6	Meest gemelde feiten (jaar 2010)	93
7	Geraadpleegde systemen bij veredeling	94
8	Aanvullende tabellen met resultaten	95
9	Afkorting M.-waarde	97

Woord vooraf

Dit rapport is het resultaat van een onderzoek naar de waarde van meldingen van Meld Misdaad Anoniem voor de politionele opsporing dat plaatsvond in de periode van maart 2011 tot en met maart 2012. Het onderzoek is uitgevoerd door onderzoekers van de Politieacademie en Bureau Beke, in opdracht van het Programma Politie & Wetenschap.

Het was een intensieve onderzoeksperiode waarin het onderwerp vanuit diverse invalshoeken en met verschillende methodieken is onderzocht. Hierdoor is het rapport ons inziens een goede weergave van hetgeen er omtrent de rol van M.-meldingen in de opsporing op dit moment te zeggen is. Bij het Lectoraat Criminaliteitsbeheersing & Recherchekunde van de Politieacademie valt het onderzoek binnen een lijn waarin in brede zin gekeken wordt naar burgerparticipatie. Aan het belang van burgerparticipatie zal door het lectoraat binnen deze lijn ook door middel van verschillende andere onderzoeken aandacht worden besteed.

Het onderzoek had niet tot stand kunnen komen zonder de hulp van velen. In de eerste plaats willen we de infodeskmedewerkers binnen de korpsen bedanken voor hun hulp en de hartelijke manier waarop ze ons in hun midden hebben ontvangen. Zij zijn daarnaast van onschatbare waarde geweest bij onze speurtocht naar en binnen de diverse dossiers. Natuurlijk bedanken we ook onze respondenten voor hun medewerking. Medewerkers van zowel politie als OM hebben ons zonder uitzondering hun, vaak schaarse, tijd geschonken. Ook bedanken we de medewerkers van Meld Misdaad Anoniem, in het bijzonder Ine van Dalen, voor alle hulp en informatie. En natuurlijk bedanken wij de leden van onze begeleidingscommissie voor hun steun en kritische blik. Ten slotte een woord van dank aan Annemieke Venderbosch en Frits Vlek van Politie & Wetenschap voor de mogelijkheid dit onderzoek uit te voeren en hun ondersteuning daarbij.

Namens het gehele projectteam,

Mariëtte van Kuik

Samenvatting

Dit onderzoek gaat over de bijdrage die meldingen van burgers aan Meld Misdaad Anoniem (M.) leveren aan de politionele opsporing.

Van oudsher is de politionele opsporing afhankelijk van de medewerking van burgers voor het verkrijgen van informatie. Door middel van burgerparticipatie betreft de politie burgers bij het opsporingsproces, opdat zij hieraan een bijdrage kunnen leveren. Een vorm van burgerparticipatie is Meld Misdaad Anoniem. M. is de Nederlandse tak van Crime Stoppers International (CSI), een organisatie die wereldwijd een beroep doet op burgers bij het bestrijden van criminaliteit, het voorkomen van criminaliteit en het beperken van de schade-last veroorzaakt door misdrijven. Bij M. kunnen burgers anoniem melding maken van misdrijven. Deze meldingen worden vervolgens doorgegeven aan publieke en private partijen. De Nederlandse politie ontving in 2010 91 procent van de meldingen die bij M. binnenkwamen.

Een van de kanttekeningen die bij burgerparticipatie gemaakt kan worden, is dat structurele monitoring van de resultaten meestal niet gebeurt. Op basis van het beperkte aantal onderzoeken dat hiernaar is uitgevoerd, moet worden geconcludeerd dat het slechts een kleine bijdrage levert aan de bestrijding van de criminaliteitsproblematiek. Tevens blijkt dat de werkelijke bijdrage lastig te bepalen is omdat burgerparticipatie zich moeilijk laat isoleren van andere opsporingsmiddelen. Bovendien zijn de door Crime Stoppers en Meld Misdaad Anoniem gepresenteerde cijfers omtrent het aantal aanhoudingen of opgeloste misdrijven niet de juiste gegevens om conclusies te trekken over de toegevoegde waarde van anonieme meldingen in het opsporingsproces. Nader onderzoek naar de toegevoegde waarde van burgerparticipatie in het algemeen en M. in het bijzonder is dan ook relevant. Hieruit komt de centrale vraag van dit onderzoek naar voren:

Wat is de waarde van M.-meldingen voor de opsporing bij de politie?

Deze vraag spitst zich toe op de actieve extrinsieke waarde van M.-meldingen. Hiermee wordt bedoeld op de mate waarin M.-meldingen de opsporing tot

actie hebben aanzet en zo een bijdrage hebben geleverd aan het bereiken van de doelen van de opsporing. Naast deze actieve extrinsieke waarde is gekeken naar de gevoelsmatige waarde die M.-meldingen voor de opsporing kunnen hebben. Dit is de mate waarin meldingen binnen de opsporing als waardevol worden ervaren.

Om een antwoord te formuleren op de centrale vraag is een aantal onderzoeksmethodieken toegepast. Door middel van dossieranalyse binnen vier Nederlandse politiekorpsen is van tweehonderd meldingen van Meld Misdaad Anoniem de weg door het opsporingsapparaat in kaart gebracht en zijn de uitkomsten hiervan geregistreerd. Omdat onderzoek in dossiers slechts een beperkt beeld geeft van de werkelijkheid, zijn naast de dossieranalyse 19 interviews afgenomen. Deze gesprekken met informatiemedewerkers en medewerkers uit de opsporingspraktijk scherpen het beeld van de werkelijkheid aan.

Naast het afnemen van interviews en het analyseren van dossiers is er onder de gebruikers van M.-meldingen (teamchefs 'blauw' en recherchechefs) een vragenlijst uitgezet. Deze vragenlijst had tot doel inzicht te geven in de mening van deze gebruikers over M.-meldingen en zicht te bieden op mogelijke vormen van waarde van M.-meldingen die niet op een andere wijze aan het licht waren gekomen.

Als belangrijkste bijdrage van M.-meldingen wordt door respondenten in dit onderzoek aangegeven dat een melding kan leiden tot de opstart van een nieuw opsporingsonderzoek of tot een nieuwe zoekrichting in een al bestaand opsporingsonderzoek. Ook wordt een M.-melding als zeer waardevol ervaren wanneer in een onderzoek weinig andere informatie beschikbaar is. Daarnaast worden M.-meldingen positief ervaren wanneer zij informatie die al binnen een onderzoek aanwezig is, bevestigen. Wanneer een onderzoek naar aanleiding van een melding weer op gang kan worden gebracht of een M.-melding het onderzoeksteam motiveert om verder te gaan, wordt zij ook als positief ervaren. Ten slotte kunnen meldingen ook in de toekomst nog waarde blijken te hebben. Het wordt niet duidelijk of volgens de respondenten M.-meldingen de investering waard zijn. Hierover zijn de meningen verdeeld.

Een andere waarde die M.-meldingen kunnen hebben, is de waarde voor de burger, zo blijkt uit de verschillende interviews. Het anoniem kunnen delen van informatie met de politie blijkt te worden ervaren als van grote waarde.

Uit beschouwing van de mogelijke routes van M.-meldingen door de korpsen komt een aantal dingen naar voren. In de eerste plaats blijkt dat de bijdrage van M.-meldingen onafhankelijk is van de gevolgde route. In de tweede plaats wordt duidelijk dat de invloed van een M.-melding wel onderhevig is aan veel

andere factoren. Op een aantal momenten kunnen meldingen buiten het proces raken. Daarnaast blijkt dat door de bewerking van de melding en de samenvoeging met andere informatie de bijdrage ervan steeds moeilijker te duiden is. De melding wordt onderdeel van een groter geheel, zodat de unieke bijdrage vermindert. Aan het eind van het proces blijkt dan ook dat er meerdere mogelijke uitkomsten zijn voor zaken waarin een M.-melding beschikbaar was.

Van de oorspronkelijke tweehonderd meldingen kon van zes meldingen geen dossier worden gevonden. Deze konden derhalve niet worden geanalyseerd. Van de overige 194 meldingen werd op 101 meldingen door de opsporing actie ondernomen. Van 15 meldingen is niet bekend tot welke handelingen ze hebben geleid. Van een tweede categorie meldingen is de bijdrage duidelijk zichtbaar. Dit zijn 64 meldingen die hebben geleid tot het stellen van nieuwe vragen binnen een opsporingsonderzoek. Een andere categorie waarvan eerder is gezegd dat ze heeft geleid tot actieve handelingen bij de politie, zijn de 7 meldingen die aanleiding waren tot het ontwikkelen van een nieuw scenario. De overige 15 meldingen werden ter kennisname toegevoegd aan het betreffende zaakdossier.

De gevoelswaarde van M.-meldingen voor de opsporing is groot. De actieve waarde van M.-meldingen is niet zo groot, zo blijkt uit de cijfers: op 35,5 procent van de meldingen (71 van de 200) is door de politie actieve actie ondernomen.

Ten slotte blijkt een klein deel extrinsieke waarde te hebben; 23 meldingen die de politie tot actie hebben aangezet, hebben uiteindelijk bijgedragen aan de opsporing (11,5%). De grootte van deze bijdrage blijft echter onduidelijk omdat het verband tussen de resultaten van de zaak en de actie die naar aanleiding van de melding wordt genomen, niet kan worden geduid. Van slechts zes (3%) zaken kan het positieve resultaat direct aan de M.-meldingen worden toegeschreven. Deze zaken werden namelijk naar aanleiding van de melding opgestart. Op basis van deze cijfers lijkt de waarde van M.-meldingen voor de opsporing vooral een gevoel, dat door de cijfers maar gedeeltelijk wordt ondersteund.

Door M. kan de waarde van meldingen worden verhoogd door meldingen zo veel mogelijk in de woorden van de beller weer te geven en de werkwijze bij het opnemen van de melding meer te laten lijken op die van de opsporing. Ten slotte kan de waarde van de melding worden verhoogd door hierin op te nemen wat de redenen zijn dat de beller over deze wetenschap beschikt. Voor de opsporing geldt dat de waarde van meldingen kan worden verhoogd door überhaupt meer meldingen op te pakken of door deze ook voor strategische of

tactische analyse te gebruiken. Door meldingen vaker met elkaar in verband te brengen en de rol en opbrengsten van meldingen beter te registreren, kan verdere winst worden behaald.

Samengevat kan worden gezegd dat op basis van dit onderzoek de resultaten van eerdere onderzoeken worden bevestigd. Ook uit dit onderzoek blijkt dat burgerparticipatie slechts een kleine bijdrage levert aan de bestrijding van de criminaliteitsproblematiek en dat de werkelijke bijdrage van de participatie lastig te bepalen is omdat ze zich moeilijk laat isoleren van andere opsporingsmiddelen.

Vervolgonderzoek op nationaal en internationaal niveau zou op verschillende manieren meer inzicht kunnen verschaffen in de bijdrage van deze vorm van informatie aan het opsporingsproces.

1

Burgerparticipatie

Burgerparticipatie is van groot belang voor het werk van de politie. De aanpak van sociale onveiligheid is al lang niet meer het exclusieve domein van de overheid. Wereldwijd wordt de hulp van burgers ingeroepen bij de opsporing en bestrijding van criminaliteit. In de moderne samenleving is iedereen daarom verantwoordelijk voor de veiligheid in de maatschappij. In de volgende paragrafen bespreken we het belang van burgerinformatie binnen de opsporing (§1.1), de definitie van burgerparticipatie (§1.2), het anoniem melden als vorm van burgerparticipatie (§1.3) en de effecten van en kanttekeningen bij burgerparticipatie (§1.4). Het hoofdstuk eindigt met een conclusie.

1.1 Het belang van burgerparticipatie binnen de opsporing

Van oudsher is de politie voor de opsporing van daders van misdrijven vaak afhankelijk van de medewerking van burgers. Ook tegenwoordig speelt de burger een cruciale rol: de meeste opsporingsonderzoeken starten na een melding van een burger, die bijvoorbeeld als getuige of slachtoffer een rol heeft bij een misdrijf. Bovendien zijn burgers ook tijdens een opsporingsonderzoek, bijvoorbeeld in de rol van getuigen, van groot belang (Van Leiden & Ferwerda, 2011).

Uit het onderzoek van Van Baardewijk e.a. (2007) komt naar voren dat een ruime meerderheid van de verdachten (circa 80 procent in Gelderland-Midden en 90 procent in regiokorps Amsterdam-Amstelland) op heterdaad wordt aangehouden. Gemiddeld zo'n 60 procent van deze aanhoudingen op heterdaad wordt op initiatief van burgers verricht.¹ De aanhoudingen die op initiatief van de politie plaatsvinden, blijken bovendien vaak aanhoudingen te zijn voor misdrijven die alleen door de politie kunnen worden geconstateerd. Te denken valt daarbij aan delicten als rijden onder invloed, drugsgebruik en prostitutie buiten de toegestane gebieden. Het percentage aanhoudingen op initiatief van burgers stijgt tot 87 wanneer alleen slachtoffermisdrijven c.q. misdrijven die (ook) door

1 Dit zijn de aanhoudingen door burgers zelf en aanhoudingen door de politie als gevolg van meldingen van burgers.

burgers kunnen worden geconstateerd in de analyses worden betrokken. Gill (2000) noemt burgers zelfs de belangrijkste succesfactor in de opsporing. De kans dat incidenten worden opgelost, wordt zonder burgerinformatie namelijk drastisch gereduceerd (Rosenbaum e.a., 1987). Burgerinformatie is daarmee een noodzaak voor de opsporingsinstanties.

In Nederland heeft het Openbaar Ministerie (OM) in de afgelopen jaren meermaals gewezen op de toenemende deelname van burgers aan de strafrechtspleging.² In het bijzonder wordt daarbij door het OM gewezen op de toenemende rol van de burger in de burgerparticipatie en de -opsporing (Brinkhoff, 2008).³

1.2 Burgerparticipatie en burgeropsporing

Het onderscheid tussen burgerparticipatie en burgeropsporing wordt in de literatuur veelvuldig gemaakt (zie onder andere: Brinkhoff, 2008; Cornelissens & Ferwerda, 2010; Van Leiden & Ferwerda, 2011). Het kenmerkende onderscheid tussen deze twee vormen van burgerparticipatie betreft de partij die de regie voert. In het geval van burgerparticipatie wordt de burger door de politie in de gelegenheid gesteld om mee te denken in een zaak; de regie ligt, met andere woorden, bij de politie. Een voorbeeld van een initiatief dat onder de noemer 'burgerparticipatie' kan worden geschaard, is het televisieprogramma *Opsporing Verzocht* (Van Leiden & Ferwerda, 2011). In het geval van burgeropsporing ligt de regie buiten het bereik van de politie en is sprake van een (groep) burger(s) die zelfstandig opsporingshandelingen verricht die – wanneer de politie deze zou verrichten – als de toepassing van bijzondere (opsporings)bevoegdheden zouden gelden (Brinkhoff, 2008). Voorbeelden van burgeropsporing die Van Leiden & Ferwerda (2011) benoemen, zijn onder andere de 'pedojagers', burgers die pedoseksuelen openbaar bekendmaken en beschimpen, en burgers die op internet filmpjes van (vermoedelijk) strafbare feiten plaatsen. Daarnaast constateren zij dat ook de media zich bezighouden met burgeropsporing. Een voorbeeld daarvan is misdaadverslaggever Peter R. de Vries, die onder andere

-
- 2 Zo heeft de voorzitter van het College van procureurs-generaal hier in verschillende toespraken in 2006 en twee toespraken in 2008 op gewezen. Deze toespraken zijn te raadplegen op de website van het OM: www.om.nl.
- 3 Uit onderzoek (Boutelier, 2008) is bekend dat criminaliteit en veiligheid vanwege de urgentie en het gemeenschappelijke karakter thema's zijn die bij uitstek geschikt zijn voor burgerparticipatie. Zie voor voorbeelden van projecten onder andere: Van Aerschot (2011), D'haese & De Becker (2011) en Putteman (2011).

rondom het onderzoek naar de verdwijning van de Amerikaanse Natalee Holloway op Aruba opsporingshandelingen uitvoerde.

De politie lijkt ervan doordrongen dat ze burgers als partner moet betrekken bij de opsporing en ontplooit daartoe meerdere initiatieven om de burgerparticipatie te bevorderen. Burgers kunnen op verschillende manieren hun bijdrage leveren aan de verbetering van de veiligheid. Scholte (2008) onderscheidt zes vormen van burgerparticipatie: toezicht, relationele controle, conflictbemiddeling, beleidsadvisering en -vorming, zelfbeheer en burgerrepressie. Met uitzondering van burgeropsporing behelst burgerparticipatie 'inspanningen die door de politie worden verricht om burgers te betrekken bij opsporingsactiviteiten met als doel dat zij een bijdrage aan de opsporing leveren' (Van Leiden & Ferwerda, 2011). Het aantal initiatieven waarbij sprake is van burgerparticipatie blijkt in de afgelopen jaren een enorme vlucht te hebben genomen (Cornelissens & Ferwerda, 2010; Van Leiden & Ferwerda, 2011). De initiatieven worden door de genoemde auteurs onderscheiden in: a) getuigenoproepen op heterdaad, b) getuigenoproepen buiten heterdaad, c) oproepen voor (beeld)materiaal van delicten en d) het betrekken van burgers bij opsporingsactiviteiten.

Rondom getuigenoproepen op heterdaad gebruikt de politie de burger als 'extra oren en ogen' om de pakkans bij heterdaadsituaties te verhogen. Instrumenten die worden ingezet om de burger direct na een misdrijf bij de opsporing te betrekken, zijn bijvoorbeeld Burgernet, sms-alert en AMBER Alert. Getuigenoproepen buiten heterdaad (bijvoorbeeld door de inzet van flyers, posters en billboards of *OpsporingVerzocht*) kunnen worden beschouwd als een verlengstuk van de reguliere opsporingsmethoden waarvan de politie gebruikmaakt. Daarnaast kan de politie een beroep doen op de burger om mogelijk relevant (beeld)materiaal naar de politie te sturen. Initiatieven van deze vorm van burgerparticipatie richten zich vooral op het verzamelen van (ondersteunend) bewijsmateriaal voor opsporingsonderzoeken. Tot slot kan burgers via verschillende wegen gevraagd worden mee te denken en suggesties te doen bij lopende opsporingsonderzoeken. De achterliggende gedachte bij het online betrekken van burgers bij een opsporingsonderzoek is de *wisdom of crowds*. Dit principe stelt dat een grote groep personen ongeacht kennis en ervaring tot een betere keuze komt dan een kleine groep experts (Surowiecki, 2004). Een initiatief dat op dit gebied wordt ontwikkeld, is TGO.nl.⁴ Via een website met een actueel moordonderzoek worden burgers actief betrokken bij de oplossing.⁵

4 TGO.nl is de werktitel van dit project dat per november 2012 is gestart.

5 Zie voor meer informatie het artikel 'Cluedo op internet', in: *Blauw – Opsporing*, 3 maart 2012.

1.3 Anoniem melden als vorm van burgerparticipatie

In 1976 heeft een rechercheur (MacAleese) in New Mexico handen en voeten gegeven aan het idee dat burgers anoniem een cruciale rol kunnen spelen binnen de opsporing door hen via een televisieprogramma bij een opsporingsonderzoek te betrekken (Rosenbaum e.a., 1987).

Overval in New Mexico

In 1976 wordt een student tijdens een late dienst van zijn bijbaantje bij een tankstation vermoord. Hoewel de politie na zes weken een aantal aanknopingspunten heeft, lukt het niet deze om te zetten in concrete bewijzen. Gezien een aantal vergelijkbare overvallen in dezelfde regio is de betrokken rechercheur (MacAleese) ervan overtuigd dat de daders regionaal opereren. Een oproep en een reconstructie op televisie, waarbij de melder van de gouden tip een beloning van \$1000 in het vooruitzicht wordt gesteld, leidden binnen 72 uur tot het arresteren van twee daders.

Bij de oproep via de televisie benadrukte MacAleese dat de melder anoniem zou blijven. Burgers kregen zodoende de gelegenheid tips te geven zonder te hoeven vrezen voor represailles en/of het bekend worden van bijvoorbeeld hun naam (Rosenbaum e.a., 1987). Dit was de aanzet tot de oprichting van Crime Stoppers International (CSI), inmiddels een overkoepelende, internationale organisatie. Verdeeld over 28 landen bestaan er zo'n 1180 lokale, regionale en nationale anonieme meldpunten. De respectievelijke missie en visie van Crime Stoppers International luiden: 'To advance and support an effective crime-solving, crime reduction and crime prevention organization throughout the world; working in partnership with the Community, Media and Law Enforcement' en 'To help stop, solve and prevent crime globally'.⁶

De Nederlandse tak van CSI is Meld Misdaad Anoniem (M.).M. heeft in de politiepraktijk inmiddels een vaste plek verworven⁷ en doet een beroep op burgers bij het bestrijden van criminaliteit, het voorkomen van misdrijven en het beperken van de schadelast veroorzaakt door misdrijven. Daartoe kunnen

⁶ Geraadpleegd via www.c-s-i.org/index.php?q=our-vision.

⁷ Zie bijvoorbeeld: Bleichrodt (2010), Naeyé (2009) en Brinkhoff (2008).

burgers anoniem een melding doen. M. stuurt deze anonieme meldingen vervolgens door naar publieke en private partners, zoals de politie en andere opsporingsdiensten. Deze partners bekijken of ze met de anonieme melding een onderzoek starten of dat de melding wordt toegevoegd aan een bestaand onderzoek. Naast nationaal opgezette campagnes, bijvoorbeeld gericht op het tegengaan van mensenhandel, is M. ook betrokken bij campagnes die op lokaal niveau worden gestart (bijvoorbeeld gericht op wapenbezit in Amsterdam en gebruik van drugs door minderheidsgroeperingen in Rotterdam).⁸ M. voorziet mogelijk in een belangrijke behoefte: hoewel weinig mensen uit angst voor represailles afzien van aangifte, zijn er bellers die gewaarborgde anonimiteit als belangrijke drijfveer zien om (alsnog) een melding te doen (Rosenbaum e.a., 1987).

1.4 Effecten van en kanttekeningen bij burgerparticipatie

Bekend is dat het betrekken van burgers bij de opsporing ertoe leidt dat burgers alerter zijn en de weg naar de politie beter en gemakkelijker weten te vinden. Door de betrokkenheid van burgers bij de opsporing neemt het vertrouwen van burgers in de politie toe en verbetert de relatie tussen politie en burger (zie bijvoorbeeld: Erasmus Universiteit, 2005; Intomart, 2005; Van der Vijver e.a., 2009). Voornoemde zaken dragen bij aan het voornaamste doel van burgerparticipatie, namelijk het vergroten van de kans op opheldering van zaken (Van Leiden & Ferwerda, 2011). Over de exacte resultaten van de diverse vormen van burgerparticipatie in de opsporing die Cornelissens & Ferwerda (2010) hebben onderzocht, kan echter (nog) geen uitsluitsel worden gegeven. Dit is een gevolg van het feit dat structurele monitoring van de resultaten meestal niet gebeurt en er – door het scala aan initiatieven dat de laatste jaren ontwikkeld is – nog van een beperkte ervaring met deze initiatieven moet worden gesproken (Van Leiden & Ferwerda, 2011). Wel wordt in politieblad *Blauw* vermeld dat 10 procent van de acties via Burgernet heeft geresulteerd in een aanhouding dan wel versnelde opsporing van de verdachte (Straatman, 2007).⁹

⁸ In 2010 was M. betrokken bij meer dan twintig op lokaal niveau gerichte campagnes (Crime Stoppers International, 2011).

⁹ In de literatuur worden ook enkele negatieve resultaten met betrekking tot burgerparticipatie besproken. Zo kunnen sommige vormen van burgerparticipatie – vooral initiatieven waarvoor burgers zich niet hebben aangemeld, zoals een sms-bom – ertoe leiden dat burgers dit als een inbreuk op de privacy ervaren. Zie voor meer informatie: Cornelissens & Ferwerda (2010) en Van Leiden & Ferwerda (2011).

Uit een evaluatie van M. (De Groot e.a., 2003) volgt dat van de in de pilot-periode gevoerde gesprekken (n=1000) 6 tot 9 procent een bruikbare melding is geworden en wordt gebruikt door de recherche. Uiteindelijk leidt in de pilot-periode naar schatting 1 tot 2 procent van de gevoerde gesprekken tot een resultaat in de opsporing, zoals aanhoudingen of het ophelderen van delicten (De Groot e.a., 2003).¹⁰ Uit de jaarcijfers, die M. in de afgelopen jaren heeft gepubliceerd, blijkt dat het aantal aanhoudingen en opgeloste zaken op de langere termijn een stijgende trend vertoont. In 2010 werden meer dan 900 zaken waarin informatie van M. beschikbaar was, opgelost. Verder werden in dergelijke zaken meer dan 300.000 hennepplanten en bijna 450 kilo harddrugs in beslag genomen en voor meer dan anderhalf miljoen euro aan geld en goederen geconfisqueerd. Belangrijk om te vermelden is dat M. bij het rapporteren van de jaarcijfers afhankelijk is van de mate van terugkoppeling uit de korpsen en andere partners. Hoe de opbrengsten van M. in werkelijkheid zijn, is daarvoor niet aan te geven.

Internationaal

Enige terughoudendheid bij deze cijfers is op zijn plaats. Het is namelijk niet bekend hoe deze zaken zonder burgerinformatie afgerond zouden zijn (zie voor meer informatie: Rosenbaum e.a., 1987). Daarnaast wijzen Rosenbaum e.a. (1987) erop dat anonieme meldingen een fractie bijdragen aan de bestrijding van alle misdaad. Dit onderzoek richtte zich op meldingen van Crime Stoppers in de Verenigde Staten. Zij rekenen voor dat anonieme meldingen hieraan 6,5 procent van de opgehelderde misdrijven een bijdrage leveren. In totaal werd in het onderzochte jaar in de VS 20 procent van het aantal gemelde misdrijven opgelost. Op het totaal aantal misdrijven leverden anonieme meldingen in minder dan een half procent (0,43%) een bijdrage. Ook recentere studies concluderen dat een fractie van het oplossingspercentage te danken is aan gebruik van anonieme meldingen. Zo onderzocht Challinger (2005) het effect van meldingen van Crime Stoppers in Victoria, Australië. Uit dit onderzoek kwam naar voren dat 1,9 procent van het totaal aantal ontvangen meldingen leidde tot een arrestatie. Gresham e.a. (2003) evalueerden Crime Stoppers in het Verenigd Koninkrijk. Daaruit bleek dat 1 procent van de meldingen een arrestatie of tenlastelegging tot gevolg had.

10 De auteurs geven aan dat dit als een ondergrens moet worden beschouwd. Zie voor meer informatie: De Groot e.a. (2003).

Daarbij dient wel te worden opgemerkt dat dit als een ‘small (compared with the size of the criminal justice system) but significant¹¹ part in the fight against crime’ wordt gezien (Gresham e.a., 2003, p. 51). Het gebruikmaken van anonieme meldingen wordt dan ook als een waardevolle aanvulling op het opsporingsapparaat beschouwd (Challinger, 2004).

Specifieke kanttekening die gemaakt kan worden ten aanzien van gebruik van anonieme meldingen is dat personen *anoniem* een melding kunnen doen. Daarmee bestaat het gevaar dat ook de politie of een andere belanghebbende melding doet om op deze wijze bijvoorbeeld een huiszoekings- of aanhoudingsbevel af te dwingen.¹² Ook kunnen valse aangiften worden gedaan waartegen de onschuldige burger achteraf in het verweer moet komen.¹³ Een ander punt van kritiek is dat resultaatverslagen doorgaans niet belichten of, en zo ja hoeveel, meldingen achteraf onterecht bleken c.q. waarop onterecht actie is ondernomen en welke gevolgen dit heeft gehad. In het eerder genoemde onderzoek van Gresham e.a. (2003) werd de kosteneffectiviteit van anonieme meldingen berekend. Ter bepaling hiervan bekeken zij de waarde van teruggevonden goederen en onderschepte drugs, berekenden zij de tijdsbesparing voor de politie wanneer dergelijke burgerinformatie het opsporingsonderzoek versnelde en bekeken zij in welke mate meldingen criminaliteit hebben voorkomen (Gresham e.a., 2003). Uit deze berekening komt naar voren dat de kosten van het verwerken van anonieme meldingen ten minste gelijk zijn aan de baten.

1.5 Conclusie

Zoals eerder is opgemerkt, is burgerinformatie noodzakelijk voor de opsporing. Verschillende initiatieven moeten een stroom van burgerinformatie richting de overheid op gang krijgen. Op basis van al uitgevoerde onderzoeken lijken deze methoden slechts een kleine bijdrage te leveren aan de bestrijding van de criminaliteitsproblematiek. De daadwerkelijke bijdrage is echter lastig te bepalen, omdat de methoden zich moeilijk laten isoleren van andere opsporingsmiddelen.

Een ander manco is het feit dat zowel in de Nederlandse als internationale

11 Hierbij wordt met ‘significantie’ niet verwezen naar de statistische betekenis van dit woord.

12 www.mr-online.nl/weblogs/job-knoester/meld-misdaad-anoniem-is-volksverlakerij.html

13 www.mr-online.nl/nieuws/juridisch-nieuws/verdeeldheid-over-de-anonieme-aangifte.html

context relatief weinig onderzoek is gedaan naar de bijdrage van een project als Crime Stoppers aan de opsporing. Bovendien zijn de door Crime Stoppers en Meld Misdaad Anoniem gepresenteerde cijfers omtrent het aantal aanhoudingen of opgeloste misdrijven niet de juiste gegevens om conclusies te trekken over de toegevoegde waarde van anonieme meldingen in het opsporingsproces.¹⁴ Nader onderzoek naar de toegevoegde waarde van burgerparticipatie in het algemeen en van M. in het bijzonder is dan ook relevant.

De vraag die hier duidelijk naar boven komt, is hoe de bijdrage van burgers aan de opsporing het best kan worden uitgedrukt. In dit onderzoek hebben we ons dan ook gericht op de vraag: Hoe gebruikt de politie tips van Meld Misdaad Anoniem in opsporingsonderzoeken en tot welke opbrengsten leidt dat? Of anders geformuleerd: Wat is de waarde van M.-meldingen voor de opsporing bij de politie? Deze centrale vraag is uitgewerkt in de volgende deelvragen:

- 1 Wat is er vanuit de internationale literatuur bekend over de meerwaarde van een dergelijke vorm van burgerparticipatie in de opsporing?
- 2 Wat zijn de aard, omvang en verdeling van M.-meldingen over Nederland?
- 3 Welke meldingen worden door M. doorgezet naar de politie?
- 4 Hoe en waar worden aan de politie doorgegeven meldingen ontvangen?
- 5 Welke 'routing' hebben M.-meldingen vanaf de intake door het korps?
- 6 Op welke wijze en met welke reden maakt de politie gebruik van informatie die via M. binnenkomt?
- 7 Wat is de invloed van M.-meldingen in de opsporing?

In de inleiding is al ingegaan op de eerste deelvraag. In het komende hoofdstuk volgt een beschrijving van de begrippen 'waarde' en 'informatie' in algemene zin en specifiek voor de opsporing. In hoofdstuk 3 komt de gehanteerde onderzoeksmethodiek aan bod. In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op deelvragen 2 en 3 door het beschrijven van kenmerken van zowel de organisatie Meld Misdaad Anoniem als de M.-meldingen. Hoofdstuk 5 bevat vervolgens een beschrijving van het gebruik van M.-meldingen in de praktijk; hier komen deelvragen 4 en 5 ter sprake. De laatste twee deelvragen en een antwoord op de hoofdvraag komen in hoofdstukken 6 en 7 aan bod.

14 Zie de eerder in §1.4 gemaakte opmerking over de afhankelijkheid van de terugkoppeling van informatie door de politiekorpsen.

Informatie

Om een antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvragen is het in eerste instantie nodig vast te stellen wat informatie is en hoe informatie in algemene zin wordt ingezet binnen de opsporing. Vervolgens wordt gekeken naar het begrip 'waarde' in relatie tot informatie. Vanuit dit inzicht kan vervolgens worden ingezoomd op het gebruik van specifieke M.-informatie (informatie weergegeven in M.-meldingen) binnen de opsporing en de waarde die deze informatie binnen het opsporingsproces heeft.

2.1 Wat is informatie?

'Informatie' kan worden beschouwd als 'de betekenis, die de mens aan de hand van bepaalde afspraken aan gegevens toekent, of als de kennistoename als gevolg van het ontvangen en verwerken van bepaalde gegevens' (Lindgreen e.a., 2005, p. 8). Onder 'gegevens' worden onbewerkte feiten of waarnemingen verstaan (Eeckhout, 2003; Pijpers, 2006b). Pas wanneer gegevens een voor de ontvanger bruikbare vorm hebben en betekenisvol zijn, is er sprake van informatie (Lindgreen e.a., 2005). Ook Wilson (2000) stelt dat gegevens pas informatie worden als de gebruiker ze kan passen in zijn of haar referentiekader. Zo niet, dan zijn gegevens geen informatie.

Informatie kan beschreven worden aan de hand van verschillende kenmerken. O'Brien (in: Eeckhout, 2003) kijkt vanuit het oogpunt van kwaliteit. Drie dimensies bepalen de kwaliteit van informatie. De eerste is tijd: informatie moet tijdig, actueel, frequent (dat wil zeggen: zo vaak als nodig) zijn en over een bepaalde tijdspanne gaan (verleden, heden of toekomst). De tweede dimensie is inhoud, die bestaat uit accuratesse, relevantie, volledigheid, bondigheid, bereik en prestatie. De laatste dimensie is vorm: helderheid, gedetailleerdheid, volgorde, presentatie en medium waarmee de informatie wordt geleverd (O'Brien, in: Eeckhout, 2003). Eeckhout (2003) voegt nog betrouwbaarheid toe. Volgens Lindgren e.a. (2005) bestaat betrouwbaarheid uit meer componenten. Informatie is betrouwbaar wanneer ze beschikbaar (tijdig en

continu), integer (correct, volledig, geldig, authentiek en onweerlegbaar) en vertrouwelijk (exclusief) is.

In ons onderzoek kijken we globaal naar de kenmerken van informatie. Hiermee krijgen we wellicht inzicht in de wijze waarop de factoren van invloed zijn op het gebruik en de waarde van M.-meldingen.

2.1.1 Gebruik informatie algemeen

De rol van informatie is dubbelzinnig en paradoxaal: enerzijds kan het onzekerheid verminderen en als hulpmiddel dienen. Anderzijds raken we overgeïnformeerd en leidt een overvloed aan informatie juist tot onzekerheid. Informatie kan worden genegeerd of gefilterd op basis van vooraf bestaande (en dus niet op de nieuwe informatie gebaseerde) inzichten (MacKenzie, 2002).

Het belang dat aan informatie wordt gehecht, is niet afhankelijk van de inhoud. Gebruikers nemen bijvoorbeeld aan dat de hoeveelheid informatie een indicatie is voor het belang ervan: hoe meer informatie, des te belangrijker deze zal zijn. Beschikking over informatie wordt het doel, in plaats van de inhoudelijke betekenis ervan (zie ook het symbolisch gebruik zoals hieronder toegelicht) (Feldman & March, 1981, in: MacKenzie 2002). Bovendien zou de huidige opvatting luiden: 'Veel informatie is beter dan te weinig informatie.' Onwetendheid door te weinig informatie is erger dan 'overgeïnformeerd' zijn (Feldman & March, 1981, in: MacKenzie 2002). Daarmee samenhangend wordt gesteld dat informatie vaak wordt verzameld 'voor het geval dat', om kennis beschikbaar te hebben op het moment dat die wellicht bruikbaar of nodig zou kunnen zijn. Dit heeft de beschikking over irrelevante informatie tot gevolg. Als laatste heeft informatie in onze samenleving een symbolische functie gekregen. Meer kennis zou tot betere prestaties leiden en mensen die over de juiste kennis beschikken, zouden het beste werk leveren (Feldman & March, 1981, in: MacKenzie, 2002).

Weiss (1979; 1998) heeft het gebruik van informatie bij beslissingen verder in kaart gebracht. Hij onderscheidt verschillende vormen: instrumenteel, conceptueel en symbolisch gebruik. Hieraan kunnen we het 'niet gebruiken', zoals beschreven door Feldman & March (in: MacKenzie, 2002), toevoegen. Bij symbolisch gebruik is het feit dat informatie aanwezig is belangrijker dan de inhoud van de informatie. Informatie wordt dan opgeslagen zonder dat deze wordt gebruikt. Bij instrumenteel gebruik wordt de informatie 'letterlijk' gebruikt en leidt dit direct tot een beslissing. Hiervan is sprake wanneer op de

inhoud van een nieuw stuk informatie direct wordt geacteerd zonder dit in verband te brengen met de overige informatie die al bekend is. Bij conceptueel gebruik is daar wel sprake van: beslissingen worden genomen op basis van het begrip dat men heeft gekregen doordat de informatie in de context is geplaatst.

2.2 Opsporing en het gebruik van informatie

Opsporing is volgens De Poot e.a. (2004) in verschillende soorten op te delen. Ongeacht het soort rechercheproces kan opsporing gezien worden als een informatieproces: rechercheurs houden zich gedurende het hele proces bezig met het verzamelen, verwerken, interpreteren en toepassen van informatie. Als alle informatie beschikbaar zou zijn, zou er immers geen opsporing nodig zijn. Opsporing als informatieproces bezien, bestaat volgens Leukfeldt (2007) uit vier stappen:

- algemeen: bepalen type delict- en oplossingsvorm;
- informatieverzameling: informatievragen komen naar boven en die moeten beantwoord worden door bronnen te raadplegen;
- informatieverwerking:¹⁵ vastleggen, delen/ontsluiten en interpreteren van de informatie (Is de informatie juist of onjuist? Is de informatie bekend of nieuw? Weet men nu meer? Heeft de informatie bepaalde vragen opgelost of nieuwe vragen opgeroepen? Of geeft ze antwoorden op nog niet gestelde vragen?);
- toepassen van de informatie: Welke actie neemt de rechercheur als gevolg van de verkregen informatie: doorgaan met het onderzoek of stopzetten van het onderzoek (omdat er voldoende of juist te weinig informatie is)? Van Treeck & Stol (2000) tonen in hun onderzoek aan dat ruim 60 procent van de informatie van infodesks leidt tot verder onderzoek, net iets meer dan 30 procent leidt tot het stopzetten van onderzoek, 5 procent leidt tot het aanhouden van een persoon en 1 procent leidt tot inbeslagname van goederen. Eerder onderzoek (Van Treeck e.a., 1998) laat een afwijkend percentage zien voor het stopzetten en het verder onderzoeken. De verhouding ligt daar op ongeveer 90 procent verder onderzoeken en 4 procent stoppen met het onderzoek. De verklaring die hiervoor wordt gegeven, betreft de eigenschappen van de korpsen waarin is gemeten, respectievelijk Haaglanden, Brabant-Noord en Twente, ten opzichte van Gelderland-Zuid en Utrecht.

15 De veredeling die binnen de informatieorganisatie van de politie wordt gedaan, kan worden gezien als onderdeel van deze stap.

In ons onderzoek kijken we naar de laatste twee stappen: informatieverwerking en toepassen van informatie.

2.3 Waarde

‘Waarde’ kan op verschillende manieren worden gedefinieerd. Zo kan men onderscheid maken tussen intrinsieke en extrinsieke (ook wel instrumentele) waarden (Holbrook, 1996). *Intrinsieke waarde* kan worden omschreven als de waarde die iets van zichzelf bezit, zonder dat deze waarde daarvoor van buitenaf hoeft te worden toegekend. Omdat informatie pas waarde krijgt in het gebruik door een persoon, heeft informatie per definitie geen intrinsieke waarde. De instrumentele of extrinsieke waarde is de waarde die iets heeft voor een persoon of groep om iets anders te bereiken. ‘Extrinsic value pertains to a means-ends relationship wherein consumption is prized for its functional, utilitarian, or banal instrumentalism in accomplishing some further purpose’ (Holbrook, 1999: 10). Naast bovenstaande waarden onderscheidt Holbrook *active value* en *reactive value*. Van actieve waarde wordt gesproken wanneer iets een actie tot gevolg heeft bij een persoon. De persoon doet iets met de informatie. Bij reactieve waarde geldt het omgekeerde: de informatie doet iets met het individu.

2.3.1 Waarde van informatie

Om uit de overvloed aan informatie de waardevolle informatie te kunnen filteren, is het van belang deze op waarde te kunnen schatten. Een inschatting maken van de waarde van informatie op een kwantitatieve manier is nagenoeg onmogelijk (Eeckhout, 2003). Informatie is vluchtig en haar waarde varieert naar gebruiker, context en tijd. De waarde van informatie ligt dan ook niet vast, maar wordt bepaald door de manier waarop mensen informatie gebruiken in relatie tot hun doelstellingen (MacKenzie, 2002). Er zijn mensen voor nodig die betekenis, context en waarde toevoegen aan informatie (Pijpers, 2006). Aanvullend stelt Mackay (in: Miller, 2002): ‘It is not the meaning we put into the message as a sender but the meaning the audience puts into the message that matters.’ Daarbij heeft informatie slechts waarde als de ontvanger behoefte heeft aan de verstrekte informatie, omdat de gebruiker deze gegeven de context nodig heeft. Daarmee kan oude informatie opnieuw waarde krij-

gen in een andere context (Pijpers, 2006b). Ook moet volgens Pijpers (2006b) 'de ontvanger de capaciteit hebben om de informatie te verwerken' en stelt hij: 'informatie kan pas op waarde worden geschat als deze volledig is geconsumeerd'.

2.4 Waarde van M.-meldingen

Uit het bovenstaande kan worden geconcludeerd dat de waarde van M.-informatie moet worden bekeken in de context waarin deze wordt gebruikt, derhalve binnen de context van de opsporing en alleen wanneer de M.-informatie binnen deze context 'volledig is geconsumeerd'. Zo heeft een M.-melding actieve waarde voor de opsporing wanneer deze hier leidt tot actie. Wanneer deze actie bijdraagt aan het bereiken van een bepaald doel binnen de opsporing, kunnen we spreken van extrinsieke waarde. Deze actieve extrinsieke waarde kan echter pas worden vastgesteld wanneer de informatie het gehele opsporingsproces heeft doorlopen. Volgens Jansen (2011) heeft de opsporing vijf kerndoelen. Deze vijf kerndoelen staan niet op zich, zo stelt Jansen: 'ze hebben een permanente onderlinge relatie en dienen bij te dragen aan de kerntaak van de politie: het bevorderen van de veiligheid' (p. 33):

- Opsporen van criminele activiteiten
- Ontnemen van wederrechtelijk verkregen voordeel
- Opwerpen van barrières tegen criminaliteit
- Ondersteunen van andere (opsporings)diensten
- Openbaar maken van bevindingen uit opsporingsonderzoeken

De actieve, extrinsieke waarde staat in dit onderzoek centraal. Er wordt derhalve gekeken naar de mate waarin M.-meldingen hebben geleid tot acties binnen de opsporing, zoals beschreven in §2.2. Op deze manier leveren de M.-meldingen een bijdrage aan het bereiken van de zojuist beschreven doelen van de opsporing en hiermee aan het bevorderen van de veiligheid. Daarbij moet worden opgemerkt dat in dit onderzoek alleen aandacht wordt besteed aan acties die ten tijde van dit onderzoek geregistreerd zijn. Op M.-meldingen die, om wat voor reden dan ook, pas later leiden tot actie is uiteraard geen zicht.

2.5 Factoren van invloed op de waarde

Het gebruiken van informatie is niet vanzelfsprekend, zoals in §2.1.1 is beschreven. Er zijn verschillen factoren in de literatuur beschreven die van invloed zijn op het al dan niet gebruiken van informatie. Voor deze factoren analyseren we de mate waarin ze ook gelden voor het gebruik van M.-waarde.

Informatie verkregen via Meld Misdaad Anoniem kunnen we typeren als *community-informatie*; burgers vormen de bron en nemen zelf het initiatief om hun kennis te delen. Kleiven (2007) en Bullock (2010) tonen aan dat *community-informatie* door beslissers bij de Britse politie lager wordt gewaardeerd dan andere informatie. *Community-informatie* lijkt in het Verenigd Koninkrijk wel gebruikt te worden wanneer ze een bestaand beeld aanvult, maar geeft zelden de doorslag. En wanneer ze nog niet aansluit bij lopende zaken of aandachtsggebieden, speelt deze informatie zelfs helemaal geen rol. Verder tonen Keane & Kleiven (2009) aan dat *community-informatie* pas interessant wordt wanneer ze gaat over een gepleegd delict. Meer voorspellende *community-informatie* vindt nauwelijks haar weg binnen de politie: een bericht dat twee mannen een dvd hebben gemaakt van hoe een bom te fabriceren en deze in te zetten tegen Amerika, wordt pas interessant wanneer deze twee mannen een zelfmoordaanslag in de metro van Londen hebben gepleegd.

Naast de bron van informatie die kennelijk van invloed is op de wijze van gebruik van die informatie, hebben Bekker e.a. (1999) een scala aan andere factoren geïdentificeerd die bepalen op welke wijze de informatie wordt gebruikt. De eerste factor is *seriousness*: de ernst van het feit waar de informatie over gaat. Hoe ernstiger het feit, des te groter de kans dat de informatie wordt gebruikt. De tweede is 'bekendheid', waarbij het gaat om hoe bekend men is met datgene waar de informatie over gaat. De kans dat informatie wordt gebruikt is kleiner wanneer het informatie betreft over een persoon op wie de politie zich al veel heeft gericht, dan wanneer het om een nieuw persoon gaat. Een ander aspect is de zekerheid waarmee een beslissing wordt genomen: als het om een zaak gaat die al redelijk gevorderd is en men redelijk zeker is van de uitkomst, dan heeft de informatie minder toegevoegde waarde dan wanneer men nog in onzekerheid verkeert. Ook de informatiegebruiker beïnvloedt de manier waarop informatie wordt ingezet. Hierbij speelt de moeite die het de gebruiker kost om informatie te interpreteren en een plaats te geven in het onderzoek een rol. Een andere factor is de presentatie: de wijze waarop informatie wordt gepresenteerd beïnvloedt het gebruik ervan. Als laatste is tijdsdruk van belang: hoe groter de tijdsdruk, hoe minder informatie er wordt gebruikt. Het aspect van tijds-

druk zien we ook terugkomen bij Klein (1998). Klein (1998) heeft aangetoond dat werken onder stress en tijdsdruk leidt tot het minder gebruiken van informatie. Onder tijdsdruk maken we in ons hoofd snel een inschatting over de situatie waarmee we te maken hebben. Signalen of informatie die aangeven of onze inschatting klopt of niet worden meegenomen, overige informatie die daar niet direct aan bijdraagt, filteren we onder tijdsdruk weg. Zonder tijdsdruk zouden we de informatie op een rationelere manier gebruiken in de afwegingen die we moeten maken.

Cognitieve beperkingen, zoals tunnelvisie en *confirmation bias*, vormen een andere belangrijke factor (zie hiervoor bijvoorbeeld Rassin (2007)). Deze zijn al uitgebreid onderwerp van onderzoek geweest. Het gaat te ver voor dit project om alle cognitieve beperkingen rond het gebruik van M.-meldingen in kaart te brengen.

Onderzoeksmethoden

Zoals eerder vermeld, is het onduidelijk op welke wijze informatie van M. een bijdrage levert aan de opsporing. De centrale onderzoeksvraag is: wat is de waarde van M.-meldingen voor de opsporing bij de politie? In dit hoofdstuk komt de gehanteerde onderzoeksmethodiek, ter beantwoording van deze vraag, aan bod.

3.1 Onderzoeksmethodiek

Om een antwoord te kunnen formuleren op deze centrale vraag, is een dossieranalyse uitgevoerd. Ter aanvulling zijn er gesprekken gevoerd met gebruikers van M.-meldingen in de praktijk.

3.1.1 Dossieranalyse

De dossieranalyse bestond uit verschillende fases (voorbereiding, selectie van regiokorpsen, selectie van meldingen en de daadwerkelijke inhoudelijke analyse van dossiers). In de voorbereiding is vooral aandacht besteed aan het ontwikkelen van een analysekader. Bij de selectie van regiokorpsen en meldingen geven we concreet aan hoe we tot onze keuzes zijn gekomen. We zullen deze fases in de volgende alinea's beschrijven.

Voorbereiding

Ter voorbereiding op de dossieranalyse is in regiokorps Hollands Midden onderzocht hoe M.-meldingen in het korps worden ontvangen, doorgezet en gebruikt. Tevens zijn 150 meldteksten geanalyseerd. Aan de hand hiervan en van de literatuur, zoals gepresenteerd in het vorige hoofdstuk, is het analysekader vormgegeven. Met het analysekader wordt getracht meldingen te volgen en in kaart te brengen welke handelingen zij tot gevolg hebben. Het analysekader is opgenomen in bijlage 1.

Selectie van korpsen

Bij de selectie van korpsen is bekeken welke route M.-meldingen binnen een korps afleggen, door te vragen in welke volgorde verschillende procesonderdelen die in een politieregio standaard doorlopen worden, verlopen. Daartoe is een formulier verspreid onder de 25 regiokorpsen (zie bijlage 2). Korpsen werd gevraagd de beschreven stappen in de voor hen geldende volgorde te zetten. 16 van de 25 korpsen hebben dit formulier volledig ingevuld; uit de geretourneerde formulieren blijkt dat er vier verschillende routings van M.-meldingen kunnen worden onderscheiden. In onderstaande tabel staan de verschillende routes weergegeven. In §5.2 en §5.3 zal op deze routing en de verschillen hieromtrent tussen de korpsen nader worden ingegaan.

Tabel 3.1: Volgorde processtappen korpsen

Processtap	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4
Binnenhalen uit Meldnet	1	1	1	1
Bepalen bruikbaarheid	2/3 ¹⁶	2	2	3
Registratie	3/2	3	4	2
Veredeling	4	5	3	5
Weging opsporingsindicatie	5	4	5	4
Bepalen aanpak opsporingsonderzoek	6	6	6	6
Uitvoeren opsporingsonderzoek	7	7	7	7

Wij hebben de eerder genoemde zestien korpsen vervolgens geclassificeerd aan de hand van de wijze waarop meldingen worden afgehandeld en ze in de bijbehorende groep ingedeeld. Per type routing (groep) is vervolgens op basis van het aantal ontvangen meldingen en terugkoppelingspercentages één korps geselecteerd. Andere criteria, zoals de aan veredeling van meldingen bestede tijd, het aantal bevraagde systemen of meest voorkomende criminaliteitsklasse, beschouwen wij niet als een betrouwbaar selectie criterium. Zo is de tijd die aan veredeling van een melding wordt besteed sterk afhankelijk van de inhoud van een melding. Verder zijn in vrijwel alle korpsen achtereenvolgens hennep en

16 Stap 2 en 3 zijn, binnen deze groep, onderling uitwisselbaar.

harddrugs de voornaamste criminaliteitsklassen. De kenmerken van de door ons geselecteerde korpsen staan weergegeven in tabel 3.2.

Tabel 3.2: Kenmerken geselecteerde korpsen

Geselecteerd korps	Groep	Aantal ontvangen M.-meldingen (2010)	Terugkoppeling aan M. door politie (2010) ¹⁷
A	1	293	87%
B	2	1175	31%
C	3	173	97%
D	4	345	58%

Aan deze selectiemethode kleef een risico. Door alleen te selecteren binnen de groep van zestien korpsen die hebben voldaan aan ons verzoek het routeschema in te vullen, zijn mogelijk alleen die korpsen die op enige wijze positief staan ten opzichte van M. geselecteerd. Hierdoor kunnen de resultaten van het onderzoek vertekend zijn.

Selectie van meldingen

In elke regio houdt men een overzicht bij van alle ontvangen M.-meldingen en (meestal actueel) hetgeen er met de M.-melding is gebeurd. Aan de hand van dergelijke overzichten zijn per regio vijftig meldingen uit 2010 geselecteerd op basis van de criminaliteitsklasse. Per criminaliteitsomschrijving is steeds één melding geselecteerd, te beginnen met de melding van 1 januari 2010. Deze handeling is herhaald totdat het gewenste totaal aantal meldingen was bereikt. Doordat voor sommige criminaliteitsklassen het aantal meldingen beperkt was en derhalve uit deze categorie niet meer meldingen geselecteerd konden worden, heeft dit geleid tot een scheve verdeling van meldingen per klasse. Er is voor gekozen om meldingen over het jaar 2010 te selecteren, omdat dit het meest recente, maar toch al afgeronde jaar is. Hierdoor was de kans groot dat opsporingsonderzoeken waarop meldingen betrekking hadden, waren afgesloten.

Meldingen omtrent vermiste personen zijn niet geselecteerd omdat hiervan niet zeker is dat het om criminaliteit gaat. Mocht er een strafbaar feit zijn

¹⁷ Hier wordt bedoeld de terugkoppeling van informatie over de meldingen zoals door Meld Misdaad Anoniem aan de korpsen wordt gevraagd. Dit percentage is een weergave van de mate waarin de korpsen aan deze vraag gehoor geven.

gepleegd, dan is niet bekend om wat voor soort feit het gaat. Ook meldingen omtrent dierenmishandeling zijn van selectie uitgesloten omdat zij in 2010 nog buiten het werkveld van de politie vielen. In bijlage 3 kunnen verdere details omtrent de geselecteerde meldingen worden gevonden.

3.1.2 Interviews

Onderzoek in dossiers geeft slechts een beperkt beeld van de werkelijkheid. Dit wordt veroorzaakt door het feit dat de politiedossiers niet alle informatie bevatten die nodig is voor dit onderzoek. Naast dossieranalyse zijn daarom in totaal negentien interviews afgenomen. Gesprekken met informatiemedewerkers en medewerkers uit de opsporingspraktijk scherpen het beeld van de werkelijkheid verder aan. Om een algemeen beeld te krijgen van het gebruik van M.-meldingen in de praktijk, zijn er gesprekken gevoerd met drie TGO-teamleiders en twee informatievoördinatoren van TGO's, een voormalig coördinator M.-meldingen, een teamlid milieu, een teamleider recherche en een operationeel coördinator van een Districtelijk Informatieknooppunt. Een aantal van deze personen is tevens bevraagd om achtergrondinformatie op zaakniveau te verkrijgen. Ook zijn er gesprekken gevoerd met drie informatieofficieren, om zicht te krijgen op de houding van het OM ten opzichte van M.-meldingen. Deze gesprekken waren eveneens bedoeld om te onderzoeken of M.-meldingen in enige mate worden gebruikt als sturingsinformatie. Om zicht te krijgen op het gebruik van M.-meldingen voor analysedoeleinden zijn een hoofd Regionale informatieorganisatie (RIO), een medewerker tactische analyse, twee chefs analyse, een informatievoördinator, een senior analist en een operationeel analist bevraagd.

3.2 Analysemethode

In het voorgaande hoofdstuk is aangegeven op welke wijze de waarde van M.-meldingen in kaart kan worden gebracht. Er wordt in dit onderzoek niet alleen gekeken naar de opbrengst aan het eind van het proces, maar ook naar het effect dat de melding tijdens het proces heeft. Wanneer een melding de politie tot actie aanzet, is dit een effect. Wanneer deze actie iets oplevert (en direct verband houdt met de melding), dan is dit het resultaat van de melding, en daarmee ook de waarde. In hoofdstuk 6 wordt hier uitgebreid

op ingegaan, waarbij een antwoord zal worden gegeven op onderstaande vragen.

- Is de melding op de infodesk veredeld?¹⁸
- In welk type proces is de melding opgenomen?
- Hoe verhoudt de informatie in M.-meldingen zich tot andere zaaks-informatie?
- Zijn er naar aanleiding van de melding handelingen uitgevoerd?
- Wat is het resultaat van de melding?
- Wat is het resultaat van de zaak?

Daarnaast is het van belang onderscheid te maken tussen M.-meldingen die leiden tot het opstarten van een onderzoek en M.-meldingen die worden toegevoegd aan een lopend onderzoek. In het eerste geval is er een duidelijk, direct verband tussen de M.-melding en de uitkomst van het politieonderzoek. In het tweede geval is deze relatie veel complexer: een M.-melding vormt dan een klein deel in een groter geheel. Het soort proces speelt hierbij een rol: de grootte van het onderzoek is ook bepalend. In een groot onderzoek als van een Team Grootschalige Opsporing (TGO) is er hoogstwaarschijnlijk veel meer informatie beschikbaar dan in een klein(er) onderzoek naar bijvoorbeeld de aanwezigheid van een hennepkwekerij in een pand. Dit kan ook van invloed zijn op de mate waarin een M.-melding effect heeft op of een bijdrage levert aan het opsporingsproces. Dit alles overwegende, zal in de analyse met het volgende rekening worden gehouden:

- Meldingen die leiden tot het opstarten van een onderzoek en meldingen die worden toegevoegd aan een lopend onderzoek zullen apart worden beschouwd.
- Er wordt een onderscheid gemaakt tussen TGO's en andere typen onderzoeken.
- Elke processtap in de routing van meldingen zal worden geanalyseerd, zodat niet alleen de waarde (afleesbaar in het resultaat), maar ook het effect (actie van de politie) in kaart wordt gebracht.

18 In §5.2.4 wordt ingegaan op de betekenis van het begrip 'verdeling' bij de infodesk.

3.3 Vragenlijst

Naast het afnemen van interviews en het analyseren van dossiers is er onder de gebruikers van M.-meldingen (teamchefs 'blauw' en recherchechefs) een vragenlijst uitgezet. Deze vragenlijst had tot doel inzicht te geven in de mening van deze gebruikers over M.-meldingen en zicht te bieden op mogelijke vormen van waarde van M.-meldingen die niet op een andere wijze aan het licht waren gekomen (zie bijlage 4 voor de vragenlijst). Ten behoeve van het invullen van deze lijst is aan 69 respondenten een e-mail verstuurd met uitleg over het onderzoek en het verzoek de digitale vragenlijst in te vullen. De vragenlijst was bereikbaar via een link in het bericht. Slechts twaalf respondenten hebben de vragenlijst compleet ingevuld.

M. en M.-meldingen

In dit hoofdstuk bespreken we Meld Misdaad Anoniem en haar werkwijze. Daarna komen de aard, omvang en verdeling van M.-meldingen die voor de politie bestemd zijn aan bod.

4.1 Meld Misdaad Anoniem

M. is in 2002 opgericht als pilotproject van het Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing (NPC). Het initiatief is gebaseerd op het eerder beschreven Crime Stoppers-concept. Stichting M. is een specifieke vorm van burgerparticipatie, te weten: toezicht houden, zoals in §1.2 benoemd door Scholte (2008). Toezicht houdt in dat burgers informatie proberen te verzamelen, die vervolgens door de politie kan worden gebruikt in het opsporingsproces. Hierbij kan onderscheid worden gemaakt tussen actief en passief toezicht. Bij actief toezicht moeten burgers actief handelingen verrichten om aan informatie te komen. Bij passief toezicht hoeven burgers geen inspanningen te verrichten om aan informatie te komen (Scholte, 2008). Stichting M. is een vorm van passief toezicht, omdat burgers informatie doorgeven waarvoor zij geen extra moeite hebben gedaan.

Dankzij de goede resultaten van de pilot gaven de ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken akkoord voor een structurele en landelijke voorziening. In december 2003 werd Meld Misdaad Anoniem opgericht. De meldlijn wordt beheerd door de onafhankelijke Stichting M. en is geen onderdeel van de politie. Wel heeft de politie een grote rol binnen de stichting. Zo hebben leden van de Raad van Korpschefs zitting in zowel de Raad van Bestuur als in de Raad van Advies. Ook hierdoor kan M. worden gezien als burgerparticipatie: de politie probeert middels M. burgers te betrekken bij opsporingsactiviteiten. De stichting heeft daarnaast een viertal hoofdfinanciers die zitting hebben in het bestuur: het Verbond van Verzekeraars, de Raad van Korpschefs, het ministerie van Veiligheid en Justitie en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Konink-

rijksrelaties. Daarnaast wordt zij financieel ondersteund door partners die meldingen ontvangen, vrienden en samenwerkingsverbanden binnen projecten. Zie tabel 4.1 voor enkele kengetallen van Meld Misdad Anoniem.

Tabel 4.1: Kengetallen M.

	2007	2008	2009	2010
Telefoonoproepen 0800-7000	80.200	88.000	94.200	73.800
Gevoerde gesprekken	niet bekend	32.600	55.100	34.700
Behandelbare meldingen ¹⁹	13.480	13.700	14.000	11.800
Percentage behandelbaar	17%	44%	45%	38%
Verzonden meldingen	22.850	22.032	26.000	23.200
Gemiddeld aantal partners per melding	1,7	1,6	1,9	2,0
Percentage bruikbaar ²⁰	74%	77%	82%	88%
Percentage in onderzoek	68%	67%	80%	82%
Percentage terugrapportages resultaat ²¹	26%	28%	31%	33%

Wanneer een burger naar M. belt, voert een medewerker van M. een gesprek met de beller waarin hij probeert zo concreet mogelijke informatie boven water te krijgen. Wanneer de anonimiteit van de beller kan worden gewaarborgd, wordt een melding opgemaakt. Dan vult de telefonist in een speciaal daarvoor ontworpen systeem (Meldnet) een formulier in. Bij het invullen van dit formulier is er een aantal vaste invoervelden: reden van wetenschap, aanleiding om te bellen en de partner(s) waarvoor de melding is bestemd. In een vrij veld wordt de meldtekst ingevoerd. Deze meldtekst is een parafrasering van het gesprek met de melder waarin geen citaten van de melder zijn opgenomen. De weergave van het gesprek beslaat doorgaans een paar regels.

19 Behandelbare meldingen zijn meldingen die voldoen aan specifieke kwaliteitscriteria van M.

20 M. beschouwt een melding als bruikbaar (voor de politieorganisatie) wanneer deze (door de politieorganisatie) ten behoeve van verdere analyse en vervolgactie binnen de eigen organisatie wordt geregistreerd in de systemen.

21 Dit betreft de terugkoppeling die er vanuit de politiekorpsen over het resultaat van zaken waarin M.-meldingen beschikbaar waren, wordt gedaan aan M.

Met behulp van Meldnet communiceert M. met haar partners: zij kunnen in Meldnet een melding ophalen en ook de terugkoppeling over resultaten verloopt via deze weg. Voordat de melding wordt verzonden via Meldnet, moet deze gevalideerd worden. Dit houdt in dat een collega van degene die de melding heeft aangenomen en opgesteld, de meldtekst leest om te beoordelen of voldaan is aan de kwaliteitscriteria (waarborgen anonimiteit melder, ernst van het feit en concreetheid van informatie). Indien dit het geval is, wordt de melding dezelfde dag via Meldnet verstrekt. De melding is dan voor Stichting M. niet meer beschikbaar.

Meldingen waarbij ingrijpen geen uitstel kan dulden, moeten zo snel mogelijk worden verstrekt. Dit zijn meldingen waarbij een directe dreiging bestaat voor de veiligheid van personen, heterdaadsituaties van een ernstig misdrijf, ernstige misdrijven die gaan plaatsvinden, voortvluchtige daders van ernstige misdrijven, ontvluchte personen uit een penitentiaire inrichting of terreur-gerelateerde misdrijven. Een 'voorrangsmelding' wordt in deze gevallen binnen twee uur volgens de gebruikelijke procedure aangenomen en verzonden naar de betreffende partner.

4.2 M.-meldingen

M. maakte in 2010 in totaal 11.800 unieke meldingen op. Hiervan was het merendeel (10.785) bestemd voor de politie. De spreiding van meldingen bij M. over de verschillende politiekorpsen is niet gelijk verdeeld. Uit tabel 4.2 blijkt dat de politieregio Midden en West Brabant van alle 25 regiokorpsen in Nederland, de meeste meldingen ontvangt (n=1.175). De korpsen die de top 5 completeren, zijn Rotterdam-Rijnmond (n=914), Limburg-Zuid (n=866), Utrecht (n=794) en Haaglanden (n=768). Zie bijlage 5 voor een overzicht van de verdeling van M.-meldingen over alle regiokorpsen in Nederland.

Uit het overzicht van M. blijkt dat niet alle delicten even frequent worden gemeld. In tabel 4.3 staan de vijf meest voorkomende delicten waarop meldingen bij M. betrekking hebben. Uit deze tabel blijkt dat bijna een derde van de meldingen (n=3.925) betrekking heeft op een hennepkwekerij. Circa één op de zes meldingen gaat over harddrugs (15,6%). Tezamen met het aandeel meldingen dat betrekking heeft op softdrugs, heeft meer dan de helft van de meldingen betrekking op (handel en/of gebruik van) verdovende middelen. In de top 5 staan verder meldingen die betrekking hebben op gestolen goederen en vuurwapens. De gehele criminaliteitstabel is te vinden in bijlage 6.

Tabel 4.2: Top 5 aantal ontvangen M.-meldingen per politieregio in 2010

Politieregio	Aantal M.-meldingen	Percentage ²²
Midden en West Brabant	1175	10,9%
Rotterdam-Rijnmond	914	8,5%
Limburg-Zuid	866	8,0%
Utrecht	794	7,4%
Haaglanden	768	7,1%

Tabel 4.3: Meest gemelde delicten aan de politie (2010) in aantallen en percentages

Delict	Frequentie	Percentage
Hennepkwekerij	3925	31,9%
Harddrugs	1916	15,6%
Softdrugs	462	3,8%
Gestolen goederen	434	3,5%
Vuurwapens	428	3,5%

Het is aannemelijk dat externe factoren van invloed zijn op de aard van de meldingen. Aandacht van de media voor bepaalde vormen van criminaliteit is bijvoorbeeld mogelijk van invloed op de cijfers. Zo blijkt uit de jaarcijfers van 2009 dat er meer meldingen over geweld binnenkwamen dan het voorgaande jaar, waaronder bijvoorbeeld over de strandrellen in Hoek van Holland.²³ In 2010 kwamen, na aandacht van de media voor een kinderpornozaak in Amsterdam, in vergelijking met het voorgaande jaar tweemaal zoveel meldingen binnen die betrekking hadden op dit onderwerp.²⁴

²² Dit betreft het percentage dat dit aantal meldingen vormt ten opzichte van het totaal aantal M.-meldingen dat naar de korpsen wordt doorgezekt.

²³ Zie nos.nl/artikel/135828-veel-zaken-opgelost-door-tiplijn.html.

²⁴ Persbericht M., uitgegeven op 10 februari 2011.

5

Werkwijze korpsen

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de wijze waarop de politie met M.-meldingen omgaat. Om de effecten en resultaten van M.-meldingen te kunnen beschouwen, is het allereerst noodzakelijk inzicht te verschaffen in de wijze waarop deze anonieme informatie door de politie mag worden gebruikt; dit gebeurt in §5.1. Vervolgens wordt in §5.2 beschreven hoe M.-meldingen hun weg vinden binnen het politieproces.

5.1 Juridische grondslagen voor het gebruik van M.-meldingen in de opsporing

Voordat besproken kan worden hoe M.-meldingen in de opsporing hun weg vinden, is het van belang helder te hebben welke rol M.-meldingen in juridische zin kunnen spelen. De opsporing dient zich immers binnen dit kader te bewegen. Allereerst is het interessant om te constateren dat er omtrent het gebruik van M.-meldingen in de opsporing geen aparte regels of wetten zijn opgesteld. Dit lijkt in eerste instantie wellicht vreemd, maar uit bestudering van het recht wordt duidelijk dat hiertoe vanuit dit perspectief geen noodzaak is. De rechtbank Haarlem (LJN, 2004, AO4855) stelt: 'krachtens Art 2 van de Politiewet 1993 heeft de politie onder meer tot taak de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde. Ter uitvoering van die taak is zij bevoegd tot het vergaren van informatie, waarbij zij ook gebruik kan maken van methoden die geen wettelijke basis hebben, indien een dergelijke methode a) geen inbreuk maakt op de grondrechten van burgers of b) geen zodanige inbreuk maakt dat daarmee hun belangen worden geschaad' en 'noch het gebruik van informatie afkomstig van Meld Misdaad Anoniem noch het faciliteren van de lijn vormt een zodanige inbreuk op de grondrechten van burgers dat die methode van informatievergaring slechts op wettelijke basis kan worden gebezigd'.

Ten tweede worden er vanuit de rechtspraak wel enkele (aanvullende) eisen en beperkingen omschreven omtrent het daadwerkelijke gebruik van informatie die via Meld Misdaad Anoniem wordt vergaard. Zo wordt door de Hoge Raad (BC 1375) aangegeven: 'naar het oordeel van het hof is de MMA-methode te

beschouwen als een middel om startinformatie van een opsporingsonderzoek te verkrijgen. Aangezien de melder in beginsel anoniem blijft en diens betrouwbaarheid niet of nauwelijks kan worden getoetst, dient naar de inhoud van de melding nader onderzoek plaats te vinden' en 'het hangt van de inhoud van de melding in combinatie met de uitkomsten van nader onderzoek af of kan worden overgegaan tot de toepassing van dwangmiddelen'.

Ten slotte geeft Van Veen, hoogleraar Strafrecht en strafprocesrecht aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Rijksuniversiteit Groningen (1968-1987), in een noot op een uitspraak van de Hoge Raad (13 juni 2006, AV4179) het volgende aan: 'dat de politie altijd heeft gewerkt en heeft mogen werken met inlichtingen van mensen, die onbekend wensen te blijven. Of zo'n informatie een vermoeden van schuld in de zin van art. 27 Sv. wettigt, hangt af van de inhoud van die informatie gezien in samenhang met wat de politie uit ervaring of uit andere bronnen bekend is. Omdat die tips zelf niet als bewijsmiddel worden gebruikt, behoeven de mededelingen, die daarin worden gedaan, ook niet te voldoen aan de eisen, die de wet stelt aan verklaringen van getuigen, deskundigen en verdachten.'

Uit dit alles kan het volgende worden geconcludeerd: 1) De M.-methode kan worden gezien als een methode voor het verzamelen van informatie waarvoor geen verdere wettige basis noodzakelijk is; 2) informatie die door de politie door middel van deze methode is verzameld, kan dienen als startinformatie²⁵ voor een opsporingsonderzoek; 3) deze informatie moet, omdat de betrouwbaarheid niet of nauwelijks kan worden getoetst, nader onderzocht worden; 4) het hangt af van de resultaten van dit onderzoek of de melding een vermoeden van schuld in de zin van art. 27 Sv²⁶ wettigt; 5) anonieme tips kunnen niet als bewijsmiddel worden gebruikt, waardoor ze ook niet aan de voor die middelen opgestelde eisen hoeven te voldoen.

5.2 Routing M.-meldingen

In deze paragraaf worden de stappen die een M.-melding binnen de politieorganisatie doorloopt, beschreven. De volgorde is in de praktijk variabel; de ver-

²⁵ Tevens kan een M.-melding aanvullende informatie binnen een opsporingsonderzoek leveren.

²⁶ Art. 27 lid 1: 'Als verdachte wordt voordat de vervolging is aangevangen aangemerkt degene te wiens aanzien uit feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan enig strafbaar feit voortvloeit.'

schillen die daarin tussen de korpsen bestaan, worden in de volgende paragraaf behandeld.

5.2.1 Binnenhalen uit Meldnet

Zoals eerder vermeld, verstrekt M. meldingen via Meldnet, het systeem waarmee M. communiceert met de politiekorpsen. Zodra er in dit systeem een melding voor een politieregio klaarstaat, wordt dit door middel van een e-mail gemeld aan de contactpersoon of -personen binnen het betreffende regiokorps. Middels een token²⁷ kan de melding door de contactpersoon uit Meldnet worden opgehaald en verschijnt de meldtekst op het computerscherm van de ontvanger. Uit de door de korpsen verstrekte informatie omtrent de routing kan worden opgemaakt dat dit 'ophalen' van de meldingen plaatsvindt binnen de informatieorganisatie van het regiokorps op bijvoorbeeld een infodesk of informatieknooppunt.

5.2.2 Bepalen bruikbaarheid

Nadat de melding uit Meldnet is opgehaald, moet door de infodeskmedewerker van de politie worden bepaald in hoeverre de melding bruikbaar is. De interpretatie van het begrip 'bruikbaar' verschilt echter per korps. Sommigen regio's beoordelen alle meldingen als bruikbaar, behalve wanneer de melding niet voor hen is bestemd. Andere korpsen veredelen de melding eerst en bepalen op grond daarvan de bruikbaarheid. Hierbij wordt gekeken in hoeverre de informatie die in de melding aanwezig is, overeenkomt met de informatie die in bijvoorbeeld de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA) voorkomt. Stichting M. definieert een melding als bruikbaar wanneer deze bij de politie wordt opgeslagen in het informatiesysteem, als de melding door de politie wordt doorgestuurd voor verdere analyse of als er een daadwerkelijke vervolgactie binnen de politieorganisatie plaatsvindt (Boes, 2010).

²⁷ Dit is een apparaat dat een code genereert waarmee de gebruiker toegang krijgt tot afgeschermd informatie binnen een beveiligde omgeving.

5.2.3 Registratie

Na het bepalen van de bruikbaarheid, wordt de melding door de infodesk in een (politie)systeem geregistreerd. De werkwijze hierbij verschilt per korps: sommige korpsen maken van elke melding een BVO-registratie, andere registreren elke melding in BVH. Daarnaast houden korpsen soms nog een apart Wordbestand bij waarin meldteksten worden opgeslagen. In de korpsen waar dossieronderzoek is verricht, wordt tevens door de infodesk een Excelbestand bijgehouden waarin de behandeling van de M.-meldingen wordt gemonitord. Ook in andere korpsen wordt een dergelijk bestand bijgehouden, maar het is onbekend in hoeveel korpsen dit exact het geval is (Van Kuik e.a., 2011).

5.2.4 Veredeling

Een andere handeling die door de infodesk wordt verricht, is de veredeling van M.-meldingen. Veredeling wordt in dit onderzoek gedefinieerd als: 'het controleren en aanvullen van de gegevens in een melding middels het bevragen van informatiesystemen die de politie tot haar beschikking heeft'. Het kan hierbij gaan om open bronnen als internet, maar ook politiesystemen als HKS, BVH, enzovoort.²⁸ Denk daarbij aan het controleren van namen en adressen in de GBA, bedrijfsgegevens in het register van de Kamer van Koophandel of kentekens in het gegevensbestand van de Rijksdienst voor het Wegverkeer (RDW).

5.2.5 Weging van opsporingsindicatie, bepalen aanpak opsporingsonderzoek en uitvoering opsporingsonderzoek

Met de term 'weging van opsporingsindicatie' wordt in dit onderzoek bedoeld op de beoordeling en weging van meldingen om te bepalen in hoeverre een melding in aanmerking komt voor een opsporingsonderzoek. Hierbij zijn meerdere varianten denkbaar: uit analyse van de routeschema's blijkt dat de plek waar deze handeling wordt uitgevoerd, sterk varieert. In sommige gevallen bepaalt het informatieknooppunt dit, soms een teamleider van de recherche. Het onder-

²⁸ Bijlage 7 bevat een overzicht van alle bronnen die door de korpsen voor veredeling worden gebruikt, inclusief een overzicht van de meest gebruikte systemen.

scheid tussen enerzijds onderzoekshandelingen die erop gericht zijn een redelijk vermoeden van een strafbaar feit te bevestigen en anderzijds handelingen met als doel het uitvoeren van het opsporingsonderzoek in het kader van de zoektocht naar de dader, is eveneens diffuus. Indien de onderzoekshandelingen daadwerkelijk leiden tot de bevestiging van een redelijk vermoeden van een strafbaar feit en er geen andere belemmeringen zijn, zal het opsporingsonderzoek worden voortgezet met als doel het vinden van een dader. Het kan voorkomen dat er naar aanleiding van een melding onderzoekshandelingen worden verricht, maar er geen strafbaar feit kan worden geconstateerd. In dat geval zal de melding niet verder worden onderzocht. Andere redenen voor het niet (verder) in behandeling nemen van M.-meldingen zijn het feit dat een M.-melding niet binnen de beleidsprioriteiten van een regio valt en capaciteitsoverwegingen. Overigens moet worden opgemerkt dat in de onderzochte dossiers weinig tot geen informatie te vinden was over de bovengenoemde stappen.

5.3 Verschillen tussen en binnen de korpsen

Het hierboven beschreven stamien is echter niet algemeen geldend: niet alle onderzochte korpsen doorlopen alle stappen in dezelfde volgorde. In tabel 3.1 werden de routes van M.-meldingen in verschillende korpsen in kaart gebracht.

5.3.1 Verschillen tussen de korpsen

Ten eerste is het van belang een onderscheid te maken tussen enerzijds korpsen die naast een Regionaal Informatieknooppunt (RIK) ook Districtelijke Informatieknooppunten (DIK's) hebben en anderzijds korpsen die slechts één centrale infodesk of RIK kennen. In het eerste geval komen de meldingen binnen bij de Regionale Infodesk. Deze halen de melding op en zetten deze zonder veredeling door naar een DIK. Vervolgens maakt het DIK de verdelingsslag. Er zijn hierop echter bepaalde uitzonderingen. Bij meldingen over vuurwapens veredelt het RIK direct. Wanneer een melding informatie over een TGO bevat, wordt eerst overleg gevoerd met de betreffende TGO-leider of informatiecoördinator alvorens men tot veredeling overgaat. Indien bijvoorbeeld een melding bij voorbaat onjuist lijkt, wordt er niet in geïnvesteerd. In korpsen die een centrale infodesk hebben (meestal een RIK genoemd), vallen de taken van de hiervoor genoemde DIK's ook onder het takenpakket van het RIK.

Voor groep 1, 2 en 4²⁹ zijn het bepalen van de bruikbaarheid en de registratie elkaar opvolgende of uitwisselbare stappen. Korpsen in groep 3 zijn hierop een uitzondering: hier worden meldingen pas na veredeling geregistreerd. Uit dit onderzoek blijkt dat nagenoeg alle meldingen worden geregistreerd: slechts zes van de tweehonderd geselecteerde meldingen konden bij de korpsen niet in de systemen worden teruggevonden.

Het verschil in het uitvoeringsproces door de politie heeft tot gevolg dat het bruikbaarheidspercentage, zoals door M. gehanteerd, geen eenduidig gegeven is. Het representeert immers niet in alle korpsen dezelfde situatie. Zoals hiervoor gezegd, worden nagenoeg alle meldingen binnen de korpsen opgeslagen in de eigen systemen (BVH, BVO en/of een eigen registratiesysteem in Word), maar zonder dat dit een weergave is van de bruikbaarheid van de inhoud van de melding. Dit opslaan is namelijk een manier om ervoor te zorgen dat men kan gaan bekijken in hoeverre een melding inhoudelijk bruikbaar is.

5.3.2 Verschillen binnen de korpsen

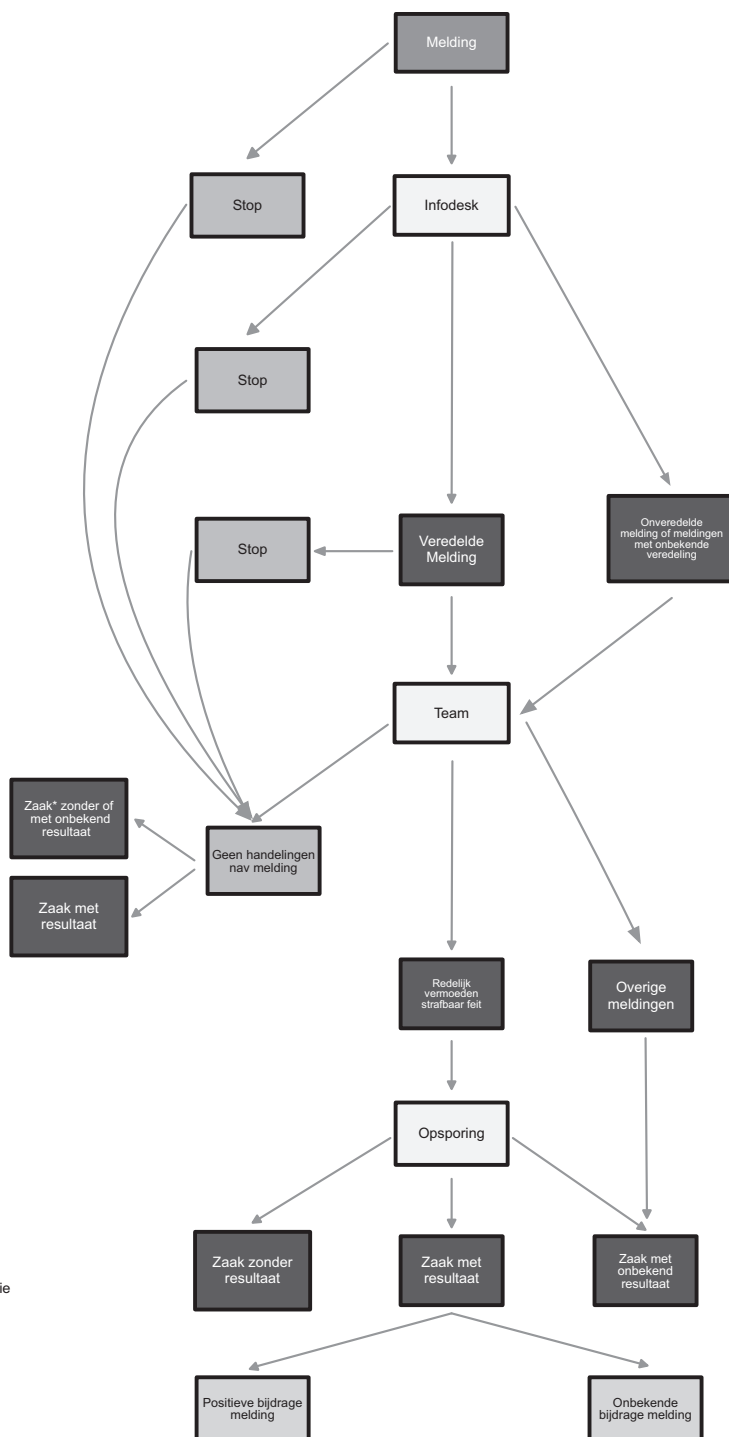
Ook binnen een korps kan de route van een M.-melding verschillen. Dit is afhankelijk van de melding, waarbij de inhoud van de melding bepalend is voor de plaatsing en afhandeling ervan. In de meeste gevallen gaat een wijk- of rechercheteam met een M.-melding aan de slag. In sommige gevallen is een melding bestemd voor een TGO.

5.4 Proces M.-meldingen

De in §5.2 beschreven procesroute is sterk vereenvoudigd weergegeven in figuur 5.1. Daaruit blijkt dat de invloed van een M.-melding onderhevig is aan veel factoren. Op een aantal momenten kunnen meldingen buiten het proces raken. Dit blijkt uit de linker kolom: de blokjes met de term 'stop' staan symbool voor de momenten waarop een M.-melding het proces kan verlaten. Daarnaast wordt door de bewerking van de melding en de samenvoeging met andere informatie de bijdrage ervan steeds moeilijker te duiden. De melding wordt onderdeel van een groter geheel, zodat de unieke bijdrage vermindert. Aan het

²⁹ Zoals gespecificeerd in tabel 3.1.

* Deze categorie is opgebouwd uit meldingen die niet tot een zaak hebben geleid en meldingen die wel tot een zaak hebben geleid, waarvan de zaak zonder of met onbekend resultaat is afgesloten.

Figuur 5.1: Route M.-meldingen

eind van het proces blijkt dan ook dat er meerdere mogelijke uitkomsten zijn voor zaken waarin een M.-melding beschikbaar was.

In het volgende hoofdstuk vormt dit schema de basis voor de data-analyse. Aan de hand van dit schema zijn de tweehonderd geselecteerde M.-meldingen onderzocht, zodat duidelijk wordt hoeveel meldingen uiteindelijk een actieve, instrumentele waarde hebben voor de opsporing.

Meerwaarde M.-meldingen

In dit hoofdstuk wordt inzichtelijk gemaakt hoe M.-meldingen een bijdrage leveren aan het opsporingsproces. Dit wordt aan de hand van de route (zie figuur 6.1) gedaan, zodat duidelijk wordt waar in het proces meldingen welke toegevoegde waarde hebben. Eerst zullen enkele meer algemene kenmerken van de tweehonderd bestudeerde meldingen worden beschreven.

6.1 Algemene kenmerken

Aanleiding melding

M. registreert bij elke melding die binnenkomt de aanleiding van mensen om te bellen. Van ruim driekwart van de tweehonderd geanalyseerde meldingen in dit onderzoek is dit echter onbekend. Wel is bekend dat er 27 meldingen zijn gedaan naar aanleiding van een opsporingsprogramma en van 13 meldingen is bekend dat de aanleiding berichtgeving in de media is. Twee meldingen zijn gegenereerd naar aanleiding van M. in actie,³⁰ viermaal is een melder doorverwezen door de politie en eenmaal heeft de belastingdienst dit gedaan (zie tabel 6.1).

Tabel 6.1: Aanleiding melding

	N	%
Doorverwijzing Belastingdienst	1	0,5
Doorverwijzing politie	4	2,0
Internet	4	2,0
Krant en tijdschrift	2	1,0
Met M. in actie	2	1,0
Niet bekend	155	77,5
Opsporingsprogramma	27	13,5
Televisie	5	2,5
Totaal	200	100,0

³⁰ Dit betreft gerichte acties die Stichting M. soms voert om een specifieke problematiek, zoals auto-inbraken in een bepaalde wijk, aan te pakken.

Aansluiting bij beleidsprioriteiten

Verder is gekeken naar de mate waarin meldingen bij de beleidsprioriteiten van de politie en het OM aansluiten. Hierbij zijn zowel de landelijke, regionale als lokale prioriteiten in ogenschouw genomen. Uit de analyse blijkt dat 86 van de 200 meldingen (43%) binnen deze prioriteiten vallen. 109 meldingen vallen daarbuiten en van 5 meldingen is niet bekend in hoeverre ze onder deze prioriteiten vallen. Dit kenmerk is bekeken als factor die van invloed is op de manier waarop M.-meldingen hun weg vinden binnen het politieproces.

Uit tabel 6.2 is af te lezen dat 36 van de 86 meldingen (41,9%) die binnen de beleidsprioriteiten vallen niet tot handelingen hebben geleid. Van de meldingen waarvoor dit niet geldt (n=109) werd er op 63 niet gehandeld (57,8%). Het lijkt er dus op dat op meldingen die onder de beleidsprioriteiten van de politie vallen vaker wordt gehandeld dan op zaken die geen beleidsprioriteit zijn. Het verschil is alleen niet dermate groot dat kan worden gesteld dat dit veelzeggend is. Aansluitend hierop kan worden geconstateerd dat van de 99 meldingen waarop niet is gehandeld, 63,6 procent ook niet bij de beleidsprioriteiten aansluit. Tabel 6.2 geeft eveneens een specificatie van de verschillende handelingen.

Tabel 6.2: Relatie informatiehandelingen tot beleidsprioriteiten

		Informatiehandelingen					Totaal
		Ter kennisname toegevoegd aan dossier	Stellen van nieuwe vragen	Ontwikkelen nieuw scenario	Geen	Onbekend	
Prioriteit	Ja	13	27	3	36	7	86
	Nee	2	37	4	63	3	109
	Onbekend	0	0	0	0	5	5
Totaal		15	64	7	99	15	200

Reactief of proactief

Van de 200 meldingen zijn 188 meldingen reactief van aard, dat wil zeggen dat ze betrekking hebben op een al gepleegd delict. Vijf meldingen betroffen de aankondiging van een strafbaar feit en waren derhalve proactief. Van de overige zeven meldingen is het karakter niet bekend.

Type proces

62 meldingen (31%) zijn aan een lopende zaak gekoppeld en 41 meldingen (20,5%) hebben geleid tot het opstarten van een nieuw onderzoek. 72 meldingen (36%) leidden in het geheel niet tot een proces; kortom, er werd geen verdere actie ondernomen. De overige 25 meldingen hadden betrekking op verschillende processen, zoals restinformatie. Zie voor het complete overzicht tabel B8.1. De koppeling aan een proces betekent echter niet altijd dat de melding effect heeft op het werk van de politie. Bijvoorbeeld vijftien meldingen die aan een lopend proces zijn gekoppeld werden ter informatie aan het dossier toegevoegd, maar leverden geen verdere actieve bijdrage aan het onderzoek.

Authenticiteit van feiten in de meldingen bij veredeling

De door M. geleverde informatie in de melding is uniek c.q. nieuw of aanvullend ($n=91$) of vergelijkbaar met de beschikbare informatie in de systemen van de politie ($n=80$). In 31 gevallen bleek de informatie daarentegen tegenstrijdig te zijn (zie voor de exacte verdeling over de verschillende afdelingen tabel B8.2).

In voorgaande paragrafen is informatie besproken die voor alle tweehonderd onderzochte meldingen geldt. In de volgende paragrafen zullen de meldingen, die hun weg door het rechercheproces vinden, worden beschreven.

6.2 De route

Op pag. 53 is het al eerder gepresenteerde figuur weergegeven, waarin de route van een M.-melding schematisch in kaart is gebracht. In figuur 6.1 zijn echter aantallen opgenomen die tonen op welke punten meldingen daadwerkelijk het proces verlaten. Tevens wordt op deze manier inzichtelijk gemaakt hoeveel meldingen er een substantiële bijdrage aan het opsporingsonderzoek en uiteindelijk het resultaat van de zaak hebben geleverd.

Zoals blijkt in figuur 6.1 zijn 194 van de 200 onderzochte meldingen terug te vinden in de registraties van de informatieknooppunten. De overige zes meldingen zijn niet geregistreerd of zoekgeraakt in de systemen en niet meer te achterhalen.

Veredeling

Uit tabel 6.3 blijkt dat 83 procent (n=161) van de meldingen is veredeld. Deze veredeling varieert van een marginale tot een uitgebreide controle en aanvulling van de feiten in de melding. Zie bijlage 7 voor een frequentieverdeling van de systemen die de politie gebruikt voor deze veredeling.

Tabel 6.3: Veredeling

	N	Percentage ³¹
Ja	161	83,0
Nee	29	14,9
Onbekend	4	2,1
Totaal	194	100,0

Van de eerder genoemde 194 meldingen zijn er acht onveredeld blijven liggen. Van de 161 wel veredelde meldingen werden er 14 niet doorgezet. In totaal werden 172 meldingen vanuit het informatieknooppunt doorgezet aan een team. Dit waren 147 veredelde meldingen, 21 onveredelde meldingen³² en vier meldingen waarvan de veredeling niet duidelijk is. Deze zijn echter wel in enig proces beland en vervolgen dus hun route na het informatieknooppunt.

Eindafdeling verstrekte meldingen

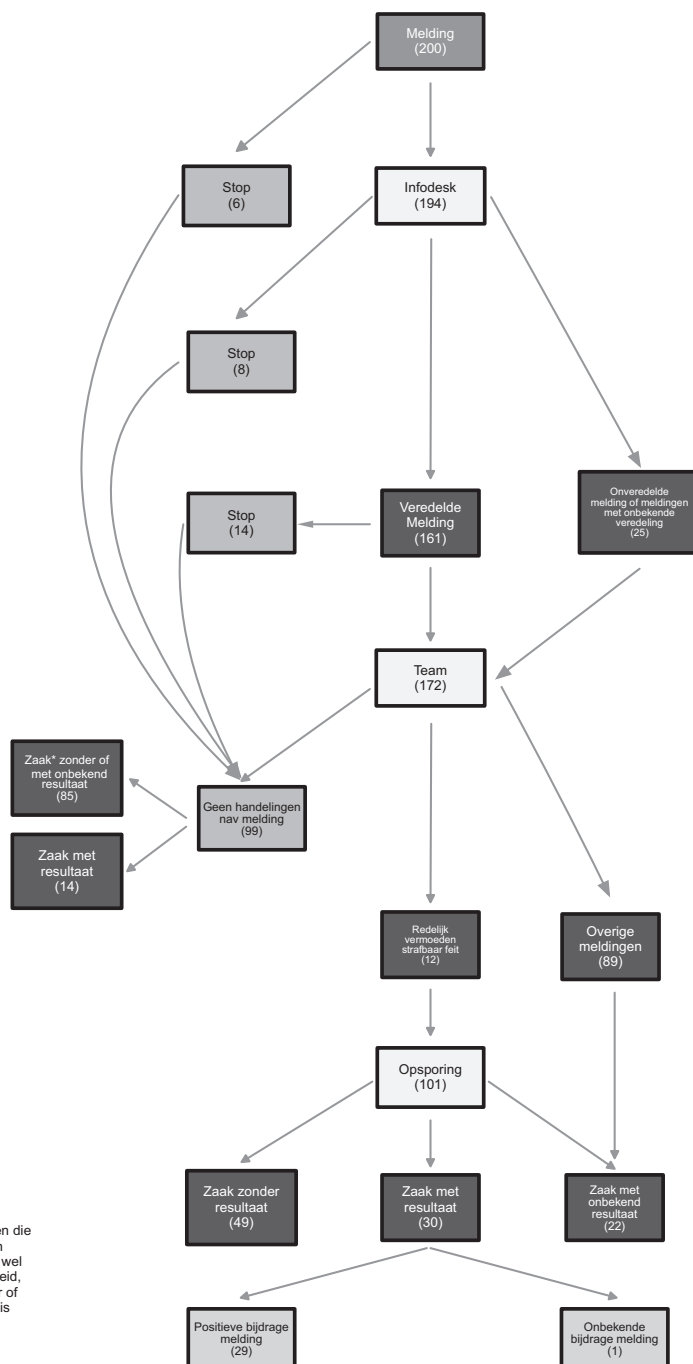
Zoals al eerder geconstateerd, ontvangen naast de recherche ook wijkteams M.-meldingen, iets minder dan de helft (n=84) van de verstrekte meldingen ging naar een dergelijk team. De researcheteams ontvingen 52 meldingen, de TGO-afdelingen 16. Van één melding is bekend dat deze voor de CIE bestemd was.³³ 19 meldingen hadden een onbekende eindafdeling, maar bleken wel te zijn verstrekt. Voor een compleet overzicht zie tabel 6.4.

31 Dit betreft het percentage ten opzichte van alle tweehonderd meldingen.

32 Uit het onderzoek blijkt dat dit laatste vooral in TGO's voorkomt. Meldingen worden eerst verstrekt, waarna de TGO-leider of informatiecoördinator beslist al dan niet door te Rechercheren op de melding. Is dat wel het geval, dan wordt de melding als nog veredeld.

33 In veel regio's ontvangt de CIE alle M.-meldingen. Deze melding was echter expliciet voor de CIE bestemd en daarom als zodanig opgenomen.

Figuur 6.1: Route M.-meldingen met cijfers

Tabel 6.4: Eindafdeling

	N	%
Wijkteam	84	48,8
Recherche	52	30,3
TGO	16	9,3
Onbekend	19	11,0
CIE	1	0,6
Totaal	172	100

6.3 Niet opgepakte meldingen

Van de hiervoor genoemde 172 meldingen is op 101 meldingen door de politie actie ondernomen. Op deze laatste categorie zal in de komende paragrafen nader worden ingegaan. Eerst zal echter worden gekeken naar de 99 meldingen die tot nu toe uit het zicht zijn verdwenen. Van zes meldingen is, zoals eerder gezegd, niet bekend hoe dit mogelijk is; deze waren in het geheel niet geregistreerd. Acht zijn er niet veredeld en niet doorgezet. Een verklaring hiervoor is dat deze meldingen niet voor de politie bestemd waren, maar voor een externe partner als de FIOD. 14 veredelde meldingen zijn niet doorgezet, waarschijnlijk omdat uit veredeling bleek dat in een andere politieregio een onderzoek is opgestart. Hiermee komt het totaal van het aantal meldingen dat tot nu toe het proces heeft verlaten op 28. Het eindtotaal van 99 wordt bereikt door bij deze 28 de 71 meldingen op te tellen die door de teams niet werden opgepakt en op die manier het proces verlieten. 36 van deze 99 meldingen vielen binnen en 63 meldingen vielen buiten de beleidsprioriteiten. Van deze 99 meldingen werden er 37 doorgezet naar een wijkteam en 28 naar de recherche of een TGO. Samen met de getallen in tabel 6.4, kan hieruit worden opgemaakt dat 44 procent van de meldingen die naar wijkteams werden doorgezet niet werd opgepakt. Bij rechercheafdelingen (recherche & TGO) is dat 41 procent.

6.4 De overgebleven 101 meldingen

Op 101 meldingen is door de politieteamen op een of andere manier gereageerd. Bij het samenstellen van het analysekader is een aantal manieren omschreven waarop de politie actief met meldingen kan omgaan. Het gaat hierbij om: 'het stellen van nieuwe vragen', 'het ontwikkelen van een nieuw scenario' en 'het ter kennisname toevoegen aan het dossier'. In tabel 6.5 is te zien hoeveel meldingen tot welke van deze handelingen hebben geleid.

Tabel 6.5: Actieve impuls aan politie door M.-melding

	N	Percentage
Onbekend	15	14,9
Ter kennisname toegevoegd aan dossier	15	14,9
Ontwikkelen nieuw scenario	7	6,9
Stellen van nieuwe vragen	64	63,4
Totaal	101	100,0

Wat in eerste instantie opvalt aan deze manieren van reageren, is dat ze verschillen in de mate waarin ze een actieve bijdrage leveren aan het opsporingsproces. Bij meldingen die slechts ter kennisname aan dossiers worden toegevoegd (n=15), kan duidelijk niet worden gesproken van een actieve bijdrage. Van deze meldingen kan men zich afvragen waarom hierop niet meer actie is ondernomen. Een mogelijke verklaring komt uit zowel de dossieranalyse als uit de gesprekken met respondenten naar voren: meldingen komen soms op een laat moment in een bestaand onderzoek binnen en hebben dan weinig actie meer tot gevolg.

Uit de resultaten van de analyse (zoals weergegeven in tabel 6.7) is op te maken dat voor elf van de vijftien meldingen die aan een dossier zijn toegevoegd inderdaad geldt dat ze betrekking hadden op een lopende zaak. Nader onderzoek zou moeten uitwijzen of het moment waarop de meldingen in deze zaken binnenkwamen inderdaad van invloed was op de mate waarin ze tot meer of minder actieve handelingen leidden. Vanuit het OM wordt aangegeven dat de waarde die een melding kan hebben inderdaad deels afhankelijk is van de fase waarin een onderzoek zich bevindt op het moment dat een melding binnenkomt. En ook de mate waarin het resultaat van een opsporingsonderzoek kan worden opgehangen aan de melding is volgens een informatieofficier daarvan afhankelijk.

Ook wanneer de informatie niet aansloot bij bestaande scenario's (authenticiteit tegenstrijdig) en dus niet paste in het beeld dat al in de zaak bestond, werd er op meldingen niet actief gereageerd (zie tabel 6.6, n=5). Een andere

Tabel 6.6: Informatiehandelingen in relatie tot authenticiteit informatie in de M.-melding

		Authenticiteit M.-melding					Totaal
		Uniek	Vergelijkbaar	Tegenstrijdig	Onbekend	Niet relevant	
Informatiehandelingen	Ter kennisname toegevoegd aan dossier	2	8	5	0	0	15
	Stellen van nieuwe vragen	38	12	8	5	1	64
	Ontwikkelen nieuw scenario	4	1	1	0	1	7
	Onbekend	0	1	0	13	1	15
Totaal		44	22	14	18	3	101

verklaring voor het gebrek aan activiteit is het feit dat de informatie in de melding al bekend was (authenticiteit vergelijkbaar) en daarom niets toevoegde. Deze gedachte wordt ondersteund door de observatie dat slechts twee meldingen die unieke informatie bevatten, niet tot meer actieve handelingen leidden. De twee overige categorieën lijken in mate van activiteit niet voor elkaar onder te doen. Zowel het ontwikkelen van een nieuw scenario als het stellen van nieuwe vragen impliceert actieve handelingen. In tabel 6.7 wordt duidelijk welke informatiehandelingen er in welk proces zijn uitgevoerd.

Tabel 6.7: Informatiehandelingen gerelateerd aan het type proces

Informatiehandelingen		Ter kennisname toegevoegd aan dossier	Stellen van nieuwe vragen	Ontwikkelen nieuw scenario	Onbekend	Totaal
Type proces	Nieuw	1	34	2	0	37
	Lopend	11	24	3	5	43
	Restinfo	1	4	1	0	6
	Onbekend	0	0	0	9	9
	Overig (spoed, cold case, geen, reeds afgesloten)	2	2	1	1	6
Totaal		15	64	7	15	101

Uit deze tabel blijkt verder dat 34 meldingen leidden tot het stellen van nieuwe vragen gecombineerd met het opstarten van een nieuw proces. Bijzonder aan deze meldingen is dat ze de meeste actie bij de politie genereren. Ze leidden immers tot handelingen in een situatie waarin de politie nog helemaal niet actief was. Hierdoor is de bijdrage van een dergelijke M.-melding aan het opsporingsproces het meest zichtbaar; zonder deze melding zou er waarschijnlijk geen sprake zijn geweest van een onderzoek, noch van enige handelingen in een onderzoek. Het resultaat van een dergelijke zaak kan daardoor zeer waarschijnlijk direct aan de M.-melding worden gekoppeld. Voor meldingen die leidden tot het ontwikkelen van een nieuw scenario is deze rol veel minder duidelijk. Er was immers in het betreffende onderzoek al informatie aanwezig. De grootte van de bijdrage die de informatie ten opzichte van deze al aanwezige informatie speelt, komt uit het dossieronderzoek echter niet naar voren.

Authenticiteit ten opzichte van reeds bekende informatie in het proces

Wel kan worden beschouwd hoe informatie in M.-meldingen zich verhoudt tot informatie die al in een onderzoek aanwezig was, door een vergelijking te maken tussen deze twee soorten informatie (zie tabel 6.8). Deze vergelijking levert de authenticiteit van de informatie ten opzichte van al bekende informatie op. In 25 gevallen bleek de informatie in de melding tegenstrijdig met de informatie die al bekend was in het onderzoek. In achttien gevallen was de melding daarmee vergelijkbaar en bij elf meldingen leverde dit unieke informatie op. In acht gevallen is de authenticiteit van de informatie onbekend, doordat de informatie die al in de zaak aanwezig was door de onderzoekers niet kon worden ingezien. Eén melding betrof een cold case waarbij de informatie in de melding overeenkwam met de informatie in deze zaak. In vijf al afgesloten zaken bleken drie meldingen tegenstrijdige en twee meldingen vergelijkbare informatie te bevatten. In acht gevallen is de melding aan restinformatie toegevoegd. Uit vergelijking daarmee bleek dat één melding unieke informatie toevoegde en zes meldingen vergelijkbare feiten opleverden. Van één melding was de authenticiteit onbekend.

Tabel 6.8: Authenticiteit ten opzichte van reeds bekende informatie in bestaande processen

	Uniek	Vergelijkbaar	Tegenstrijdig	Onbekend	Totaal
Lopend	11	18	25	8	62
Restinfo	1	6	0	1	8
Cold case	0	1	0	0	1
Reeds afgesloten zaak	0	2	3	0	5
Totaal	12	27	28	9	76

Het is daarbij interessant om te kijken in hoeverre de opsporing tegenstrijdige informatie meeneemt in het onderzoek. Van de 25 M.-meldingen die, in vergelijking met het lopende proces waarin zij terecht kwamen, tegenstrijdige informatie bevatten, werden er elf niet opgepakt. Acht meldingen leidden tot het stellen van nieuwe vragen en één tot het ontwikkelen van een nieuw scenario. Vijf meldingen werden ter kennisname toegevoegd aan het dossier.

6.5 Bijdrage meldingen aan opsporingsonderzoeken

In deze paragraaf zal worden gekeken naar de bijdrage van de hiervoor beschreven 101 meldingen.

Direct waarneembaar resultaat van meldingen

Van twaalf meldingen is de bijdrage aan de opsporing direct en duidelijk zichtbaar, doordat deze hebben bijgedragen aan een redelijk vermoeden van een strafbaar feit. Over de omvang van deze bijdrage is echter niets te zeggen; deze is bijvoorbeeld afhankelijk van de hoeveelheid andere informatie waarmee de meldingen tezamen leiden tot de bevestiging van dit redelijk vermoeden. De grootte van de bijdrage is in dit geval per definitie beperkt vanwege de juridische grenzen die aan de rol van M.-meldingen worden gesteld.

Ook van een tweede categorie meldingen is de bijdrage duidelijk zichtbaar. Dit zijn de 64 meldingen die hebben geleid tot het stellen van nieuwe vragen. In tabel 6.9 is deze categorie naar proces onderverdeeld. De eerste kolom representeert meldingen waarvan het effect direct duidelijk is: dit zijn de eerder genoemde 34 meldingen die hebben geleid tot het stellen van vragen zonder dat er al een onderzoek was. Dit betekende derhalve dat naar aanleiding van de melding een onderzoek werd opgestart. Nadere bestudering van deze kolom maakt duidelijk dat 28 van deze 34 meldingen niet tot een zaak hebben geleid. Onduidelijk is of dit wordt veroorzaakt door kenmerken van de meldingen of door kenmerken van bijvoorbeeld het onderzoek.

Tabel 6.9: Meldingen leidend tot het stellen van nieuwe vragen: resultaat zaak gerelateerd aan type proces

		Type proces					Totaal
		Nieuw	Lopend	Restinfo	Cold case	Geen	
Resultaat zaak	Aanhouding	0	3	0	0	0	3
	Aanhouding en inbeslagname	0	1	0	0	0	1
	Onbekend	0	6	0	0	0	6
	Geen zaak	28	7	2	0	1	38
	Voorkomen misdrijf	2	0	0	0	0	2
	Onbekende dader	2	1	0	0	0	3
	Anders	0	0	1	1	0	2
	Bekennende verdachte	2	4	0	0	0	6
	Verdachte	0	1	0	0	0	1
	Inbeslagname	0	1	0	0	0	1
	Aanhouding en ontneming	0	0	1	0	0	1
Totaal		34	24	4	1	1	64

Een andere categorie waarvan eerder is gezegd dat ze heeft geleid tot actieve handelingen bij de politie, is de categorie meldingen die aanleiding waren tot het ontwikkelen van een nieuw scenario. Tabel 6.10 bevat de resultaten van de zaken waarin deze meldingen hun rol hebben vervuld. Echter, zoals eerder gezegd, is de mate waarin de meldingen aan dit resultaat hebben bijgedragen, minder duidelijk te definiëren.

Tabel 6.10: Meldingen leidend tot het ontwikkelen van een nieuw scenario: resultaat zaak gerelateerd aan type proces

		Type proces				Totaal
		Nieuw	Lopend	Restinfo	Geen	
Resultaat zaak	Aanhouding	0	2	1	0	3
	Aanhouding en inbeslagname	2	0	0	0	2
	Geen zaak	0	0	0	1	1
	Bekennende verdachte	0	1	0	0	1
Totaal		2	3	1	1	7

Verder bleek uit het dossieronderzoek dat zes meldingen,³⁴ die hebben geleid tot het opstarten van een nieuw onderzoek, ook daadwerkelijk een positief effect op zaakniveau hebben gehad. In twee zaken hebben de M.-meldingen waarschijnlijk een misdrijf voorkomen, terwijl twee andere zaken, die naar aanleiding van een M.-melding zijn opgestart, bekennende verdachten hebben opgeleverd. Ten slotte was er in twee zaken sprake van een aanhouding en inbeslagname.

Naast het kijken naar de resultaten van de zaken waarin de meldingen zijn opgenomen, kan het effect van meldingen binnen een onderzoek nog worden beschouwd. Eerder werden de verschillende manieren waarop meldingen de politie tot actie kan aanzetten, besproken. Aanvullend hierop hebben de meldingen nog op andere wijzen bijgedragen aan het opsporingsonderzoek, ongeacht de vraag of ze de politie tot actie hebben aangezet. Zo blijkt dat vier meldingen een bijdrage hebben geleverd aan het vinden van een verdachte, drie aan het voorkomen van een misdrijf en er twee zijn gebruikt in verhoor. Tot slot werd naar aanleiding van één melding een aandachtsvestiging gemaakt (zie tabel 6.11).

34 Hiervan zijn er vier terug te vinden in tabel 6.9 en twee in tabel 6.10.

Tabel 6.11: Bijdrage aan opsporingsonderzoek (ongeacht resultaat zaak en de precieze rol die de melding heeft gehad)

Bijdrage aan opsporingsonderzoek	N
Bevestiging SF	12
Vinden verdachte	4
Voorkomen misdrijf	3
Gebruikt in verhoor	2
Aandachtsvestiging	1
Totaal	22

Resultaat van zaken

Voor een juiste duiding van de hierboven beschreven effecten is het noodzakelijk de resultaten van zaken waarin M.-meldingen tot actie hebben geleid te vergelijken met zaken waarin niet op de M.-melding is gehandeld. Van deze zaken is immers duidelijk dat de meldingen op geen enkele manier zullen hebben bijgedragen. In onderstaande tabel worden deze resultaten weergegeven naast de resultaten van de meldingen die wel tot actie hebben geleid.

Tabel 6.12: Resultaat van zaken, wel of geen handeling

		Informatiehandelingen			Totaal
		Ja	Geen	Onbekend	
Resultaat zaak	Aanhouding	8	11	1	20
	Aanhouding & inbeslagname	5	1	0	6
	Onbekend	9	5	13	27
	Geen zaak	41	77	1	119
	Voorkomen misdrijf	3	0	0	3
	Onbekende dader	10	3	0	10
	Anders	2	1	0	3
	Bekennende verdachte	8	0	0	8
	Verdachte	1	1	0	2
	Inbeslagname	1	0	0	1
	Aanhouding & ontneming	1	0	0	1
Totaal		86	99	15	200

Te zien is dat in totaal 119 van de 200 bekeken meldingen niet tot een zaak leidden. In 27 gevallen was niet duidelijk of deze tot een zaak hebben geleid of niet. Voor 54 bekeken meldingen geldt derhalve dat deze wel tot een zaak leidden. 77 van de 119 meldingen die niet tot een zaak leidden, betroffen meldingen waarop niet was gehandeld, op 41 meldingen was wel gereageerd. 86 maal werd er naar aanleiding van de M.-melding actie ondernomen. In vijftig geval-

len leidde dit niet tot een zaak of is het onbekend of dit het geval was. Derhalve werd er op 36 meldingen die in een zaak terechtkwamen op enigerlei wijze gereageerd. In zeventien zaken was dit niet het geval. Van één zaak is de reactie op de melding onbekend.

Tabel 6.13: Resultaat van zaken per soort handeling

		Informatiehandelingen					Totaal
		Ter kennisname toegevoegd aan dossier	Stellen van nieuwe vragen ³⁵	Ontwikkelen nieuw scenario ³⁶	Geen	Onbekend	
Resultaat zaak	Positief ³⁷	6	17	6	14	1	44
	Onbekend	3	6	0	5	13	27
	Geen ³⁸	6	41	1	80	1	129
Totaal		15	64	7	99	15	200

Er zijn 44 zaken met een positief resultaat afgesloten. In 29 gevallen betrof dit een zaak waarin naar aanleiding van de melding handelingen zijn verricht; in zes gevallen betrof dit slechts het toevoegen van de melding aan het dossier. Hierbij moet de kanttekening worden gemaakt dat de mate waarin de overige 23 meldingen een bijdrage hebben geleverd, zoals eerder beschreven, onduidelijk is. Veertien zaken die met een positief resultaat werden afgerond, betroffen zaken waarin niet op de meldingen werd gereageerd.

Zoals uit de zojuist beschreven resultaten blijkt, is het cijfermatig inzichtelijk maken van de waarde van M.-meldingen zeer complex. Er zijn immers vele factoren aan te wijzen die gedurende de loop van het proces het effect van de meldingen beïnvloeden. Eerder is aangegeven dat gekeken zou worden naar de samenhang tussen de kwaliteit van M.-meldingen en het gebruik en de waarde daarvan binnen de opsporing. De gevonden resultaten zijn echter zo diffuus, dat een dergelijke analyse niet informatief geacht werd en derhalve niet is uit-

35 Tezamen met de kolom 'Ontwikkelen nieuw scenario' geeft dit het totaal aantal meldingen waarop door de politie actief is gereageerd.

36 Tezamen met de kolom 'Stellen van nieuwe vragen' geeft dit het totaal aantal meldingen waarop door de politie actief is gereageerd.

37 Dit is de optelling van alle meldingen in zaken uit tabel 6.12 die een aanhouding, inbeslagname, voorkomen misdrijf, anders, bekende verdachte, verdachte of ontneming tot gevolg hebben gehad.

38 Dit is de optelling van alle meldingen uit tabel 6.12 die geen zaak zijn geworden met alle zaken die met onbekende dader zijn afgesloten.

gevoerd. De waarde die M.-meldingen hebben voor de opsporing is dan ook niet direct uit de cijfers af te leiden.

Waarde is echter niet alleen een objectief meetbaar begrip, maar heeft ook een sterk subjectieve component, zoals in hoofdstuk 2 aan de orde is gekomen. Daarom zal in de volgende paragraaf worden ingegaan op de gevoelswaarde van M.-meldingen voor de gebruikers ervan.

6.6 De gevoelsmatige bijdrage van M.-meldingen

Uit het voorafgaande komt naar voren dat het bepalen van de waarde van meldingen op basis van kwantitatief materiaal lastig en voor discussie vatbaar is. Om een evenwichtig beeld van de waarde van M.-meldingen voor de opsporing te creëren, is het noodzakelijk om ook de gevoelswaarde van c.q. kwalitatieve oordelen over M.-meldingen in ogenschouw te nemen. Door hier aandacht aan te besteden, wordt recht gedaan aan alle vormen van waarde die M.-meldingen voor de opsporing kunnen hebben. In de volgende paragrafen zullen de gevoelens en gedachten die er binnen de opsporing over M.-meldingen zijn, worden gerelateerd aan de genoemde cijfers. Door een informatieofficier werd in dit kader het volgende opgemerkt: 'Over de opbrengst van M. moet niet geringschattend worden gedaan, ondanks het feit dat aantallen onduidelijk zijn en onduidelijk is of het middel ten volle benut wordt.'

Als belangrijkste bijdrage van M.-meldingen wordt door respondenten in dit onderzoek aangegeven dat een melding kan leiden tot de opstart van een opsporingsonderzoek of tot een nieuwe zoekrichting in een al bestaand opsporingsonderzoek. Zoals eerder beschreven, blijkt uit de cijfers dat deze vorm van bijdrage geldt voor bijna de helft van het aantal meldingen dat is onderzocht. Zeker als er helemaal geen informatie over bijvoorbeeld een dader is, ervaart men een M.-melding als zeer waardevol. Een TGO-leider zegt hierover: 'In sommige gevallen heb je helemaal niets. En als je dan een melding krijgt, heb je in ieder geval een zoekrichting.' Een andere TGO-leider zegt: 'Alles beter dan niets.' Een derde TGO-leider geeft aan: 'Als politie hebben we te weinig ogen en oren op straat, dus zijn we blij met alles.'³⁹

In het grootste deel van de gevallen waarin M.-meldingen de opstart van een zaak of het onderzoeken van een (nieuw) scenario tot gevolg hebben, leidt dit

39 Dit kan worden vergeleken met de symbolische waarde zoals omschreven in §2.1.1.

niet tot een positief resultaat, zo blijkt uit de cijfers. Maar soms levert een M.-melding 'een omweggetje waarmee een naam naar voren komt waar we nog niet aan gedacht hebben en dat blijkt uiteindelijk toch degene te zijn die we moeten hebben', zo legt een voormalig coördinator M.-meldingen uit. Deze gevallen worden erg gewaardeerd, blijkt uit de volgende opmerking van een recherchechef: 'Als je niets anders hebt, als een onderzoek helemaal vast zit en zij komen met een naam die blijkt te kloppen, dat vind ik dan doorslaggevend. Maar dat is het niet vaak.' Ook in de Basis Politie Zorg (BPZ) worden M.-meldingen op die manier bekeken. Een teamchef verwoordt: 'Een M.-melding kan een belangrijk puzzelstukje zijn in het onderzoek. M.-melding kan info leveren die niet op een andere manier bereikt kan worden.'

De informatie in verstrekte meldingen blijkt vaak al bekend te zijn bij de politie; hetzij bij het informatieknooppunt, hetzij bij een team. Dit beeld wordt in verschillende interviews bevestigd: respondenten geven aan de meldingen vooral nuttig te vinden omdat ze een bevestiging leveren van hetgeen men al weet. Het 'bevestigt wat er speelt'. Deze bevestiging ervaart men als positief, men voelt zich gesterkt in het beeld dat men al heeft. Het levert een gevoel op van 'zie je wel', zo verwoordt een teamlid Milieu. Een TGO-leider geeft aan: 'goed om te weten, maar meer ook niet'. Ook vanuit het OM wordt een dergelijke bijdrage van M.-meldingen als positief ervaren. Zo zegt een informatie-officier: 'Het is fijn om te weten dat bevindingen uit een opsporingsonderzoek worden bevestigd door een melding die via M. binnenkomt: het is een extra bevestiging dat het onderzoek de juiste kant opgaat.'

Een melding van M. kan ook net het verschil maken om met bestaande informatie verder te kunnen of levert soms de motivatie om verder te gaan. De informatie uit de melding levert dan 'soms net het plusje dat je nodig hebt', aldus een informatievoordinator. Een informatieofficier verwoordt: 'Van belang is dat ook kleine meldingen relevant kunnen zijn. Wanneer het bewijs tegen een verdachte mager is, kan men in de overtuiging gesterkt worden als een M.-melding dit scenario bevestigt.' 'Daarnaast', zo zegt een recherchechef, 'levert bevestiging een stimulans om door te gaan'. Een recherchemedewerker merkt op: 'Het prikkelt je om verder te kijken.'

Niet altijd wordt informatie die past binnen het beeld dat men al heeft, als positief ervaren. Het gevoel leeft ook dat meldingen die vergelijkbaar zijn met informatie die men al had, geen nut meer hebben. Zo merkt een TGO-leider op: 'Aan zo'n M.-melding heb je niets meer, want die naam was al bekend.' Vanuit de BPZ wordt aangegeven: 'Als er al een richting in het onderzoek bekend is, is de melding overbodig.' Toch wordt ook deze informatie daarmee niet altijd

geheel afgedaan. 'Op dergelijke meldingen', zo geeft dezelfde TGO-leider aan, 'gaat voorlopig even de handrem. We gaan hier nog geen energie aan geven, we zetten 'm in de wacht.'

Dat M.-meldingen ook een toekomstige waarde kunnen hebben, wordt door andere respondenten bevestigd. Zo zegt een teamlid Milieu: 'Ik weet wel dat deze informatie gebruikt wordt. Alleen is het niet nu, dan is het wel in de toekomst.' Een ander bevestigt dit door te zeggen: 'Dan onthoud je jezelf van een deel informatie waar je nu misschien niets aan hebt, maar over een half jaar misschien wel.' Wel wordt door een teamchef BPZ benadrukt dat 'meldingen beter benut worden wanneer ze snel worden opgepakt'.

Een andere bijdrage die M.-meldingen aan de opsporing kunnen leveren, zit volgens respondenten in het feit dat op deze manier mensen die hun verhaal niet aan de politie durven te vertellen, toch hun informatie kunnen delen. Een voormalig coördinator M.-meldingen geeft aan: 'Elk opsporingsonderzoek heeft liever een getuige dan een M.-melding, zo simpel is het. Maar men is er ook allemaal van overtuigd dat mensen bang zijn om zichzelf bekend te maken en op die manier in het dossier terecht te komen.' Een TGO-leider merkt in dit verband op: 'Wij als politie schrikken steeds meer mensen af. Dan zijn alle andere meldingen... is al het andere belangrijk.' Door een andere TGO-leider wordt dit beeld bevestigd: 'M.-meldingen passen wel in de tijd dat mensen meer bereid zijn om dingen te zeggen, maar banger zijn geworden.' Een teamleider BPZ zegt iets dergelijks: 'M.-meldingen hebben vaak een onderliggende angst van melders en dienen serieus genomen te worden.' Een andere teamchef BPZ onderschrijft deze gedachtegang als volgt: 'M.-meldingen zijn signalen uit de samenleving.'

Ook binnen het OM wordt deze mening over de rol van M.-meldingen gedeeld. Alle drie de geïnterviewde informatieofficieren geven aan dat het via M. kunnen delen van informatie met de politie, zowel voor burgers als de politie, zeer van belang is: 'Mensen zijn bang om een getuigenverklaring af te leggen vanwege represailles. Zo hebben ze toch een manier om hun informatie te spuien' en 'Het is van belang dat de burger een belangrijke rol in de opsporing heeft. Als politie en justitie is men grotendeels van de informatie van burgers afhankelijk.'

Daarbij wordt echter de kanttekening gemaakt dat er wel moet worden gezorgd voor concrete terugkoppeling aan burgers. Zo merkt een van de officieren op: 'Wanneer je als burger vele malen een melding doet, maar ziet dat hier niet op wordt geacteerd, verdwijnt de motivatie om een melding te doen. Met andere woorden: dan droogt de bron van informatie op.'

Om de mening van respondenten verder te duiden, werd hun gevraagd of ze M.-meldingen de investering waard vinden. Daarover is men het niet altijd eens. Er wordt opgemerkt: 'Het is het altijd waard als je bij de goede uitkomt.' Een informatievoordinator zegt: 'Als het zelfs maar één zaak oplost, vind ik het heel veel investering waard.' Een TGO-leider geeft aan niet het idee te hebben dat het krijgen van M.-meldingen heel veel investering vraagt. Hij zegt: 'Ik denk dat meldingen voor de politie vrij belangrijk zijn omdat er gewoon zonder inspanning toch bruikbare informatie binnenkomt.' Maar er wordt ook opgemerkt dat je niet kunt zeggen of het de investering waard is. Zo merkt een TGO-leider op: 'Dat weet je nooit. Dat is de ellende.' Een informatievoordinator is nog minder positief: 'Gemiddeld is mijn eigen indruk, zonder dat ik het echt onderzocht heb, dat we er veel werk aan hebben en niet altijd, of niet zo vaak, baten.'

6.7 Waardeverhoging door Meld Misdaad Anoniem

Om de waarde van individuele meldingen te verhogen, hebben de respondenten een aantal tips. Zo wordt door de meeste respondenten sterk benadrukt hoe belangrijk en waardevol het is om meldingen zo veel mogelijk een weergave te laten zijn van de dingen die de beller letterlijk heeft gezegd. Een TGO-leider verwoordt deze mening pakkend door te zeggen: 'Het is natuurlijk enorm belangrijk dat de mensen die de M.-meldingen aannemen ook zo veel mogelijk letterlijk proberen die tekst te verwoorden.'

In aanvulling daarop geven de respondenten aan dat de waarde van meldingen kan worden verhoogd door de aanpak zo veel mogelijk te laten lijken op die van de opsporing. Een TGO-leider zegt: 'Uiteindelijk heb je een recherchebril nodig voor dat soort dingen. Die zou van onschatbare waarde zijn.' En een informatievoordinator geeft aan: 'Ik denk dat als er iemand aan de telefoon zit die getraind is in verhoren, die er meer uithaalt' en 'in feite willen we gewoon een compleet verhoor, als het even kan'. Deze benadering van de werkwijze van de opsporing kan volgens hen worden bereikt door bijvoorbeeld meer verdiepingsvragen te stellen, het doorvragen op de zeven gouden W's en het opnemen van zo veel mogelijk details. Een derde tip betreft het uitvragen en opnemen van de redenen van wetenschap. Het gaat dan om de vraag hoe het kan dat mensen bepaalde dingen weten. Een TGO-leider noemt als voorbeeld: 'Als er in een M.-melding niet alleen namen en kentekens staan, maar bijvoorbeeld ook: ik ben daar en daar geweest en heb die en die daar zien bellen.' Het is aan M. om te beschouwen of een dergelijke werkwijze wenselijk is. Aanbevelenswaar-

dig is in ieder geval het communiceren van de door M. gekozen werkwijze en de gevolgen daarvan binnen de politiekorpsen. Zoals al eerder vermeld, bestaat hierover binnen de korpsen veel onduidelijkheid.

6.8 Kansen voor de opsporing

In deze paragraaf wordt aangegeven op welke manier de opsporing de waarde die M.-meldingen kunnen hebben, verder zou kunnen verhogen.

In de eerste plaats kan dit door meer meldingen op te pakken. Uit de cijfers blijkt, zoals eerder gezegd, dat de helft (49,5%) van de tweehonderd in dit onderzoek geselecteerde meldingen niet door de politie wordt opgepakt. Hoe kan dit worden verklaard? Inzicht in deze redenen biedt mogelijkheden meer meldingen op te pakken. Hoewel het onderzoek er niet op gericht was deze redenen te onderzoeken, kan op basis van de verzamelde informatie hiervoor desondanks wel een indicatie worden gegeven. Op de eerste plaats wordt een deel van de meldingen niet opgepakt omdat deze meldingen niet onder de beleidsprioriteiten vallen. Zoals eerder aangegeven, geldt dit voor 63 procent van de niet opgepakte meldingen.

In reactie op vragen van de onderzoekers hebben verschillende politiemedewerkers uitspraken gedaan over redenen om meldingen niet op te pakken. Een van de dingen die wordt gezegd, is dat de melding niet wordt opgepakt wanneer de informatie in deze melding niet klopt. De vraag is echter wel op basis waarvan dit 'niet-kloppen' wordt vastgesteld en in hoeverre dit vergelijkbaar is met de in het onderzoek gehanteerde definitie van tegenstrijdige informatie. Een andere reden die door respondenten wordt genoemd, is dat meldingen te vaag zouden zijn.

Verder wordt aangegeven dat het niet oppakken van een melding komt doordat de informatie in de melding in bepaalde gevallen, soms in combinatie met informatie uit het opsporingsonderzoek, leidt naar de identiteit van de melder, ondanks de zorgvuldige toetsing van M.. Hoe vaak dit gebeurt, is echter niet te zeggen: hierover is in de dossiers geen informatie aangetroffen.

Een volgende verklaring voor het niet oppakken die door respondenten in de interviews wordt genoemd, is een gebrek aan capaciteit. Dit is niet uit de dossiers herleidbaar. Zo geeft een teamlid Milieu aan: 'Het is ook de waan van de dag waarin we leven en moeten werken. En dat is wel zo met die M.-meldingen: ze komen altijd tussendoor. Daardoor moet je ze soms parkeren.' Dit gebrek aan prioriteit komt ook tot uitdrukking in de volgende opmerking van

een TGO-leider aan zijn teamleden: 'Straks kun je eventueel, als je tijd hebt, met die M.-meldingen aan de slag gaan.' Ook een voormalig coördinator geeft aan dat gebrek aan prioriteit of capaciteit er vaak toe leidt dat meldingen niet worden opgepakt. Hij zegt: 'Vervolgens komt men er achter dat de melding niet op de prioriteitenlijst of de capaciteitslijst van een team past en dus onopgepakt in de la verdwijnt.' Ten slotte geeft een medewerker van een informatieknooppunt aan: 'Dat krijgen we ook heel vaak terug; dat het in de ijskast gaat voor als er weer eens tijd is.' Ook bij het OM leeft de overtuiging dat de belangrijkste reden dat meldingen niet worden opgepakt, gevonden kan worden in een gebrek aan capaciteit. Een officier merkt in dit kader op: 'Of meldingen opgepakt worden, is een capaciteitsvraagstuk: of dit al dan niet gebeurt, zegt dan ook niets over de meldingen van M. en de waarde daarvan.'

Een andere reden om meldingen niet op te pakken, is dat de informatie al bekend is bij het team. Anderen zien dergelijke informatie juist als iets positiefs, omdat het een bevestiging is van hetgeen al bekend is. Een laatste verklaring voor het niet oppakken van M.-meldingen die ten tijde van het onderzoek naar voren kwam, is het feit dat meldingen soms aan zaken werden gekoppeld waarin ze niet thuis leken te horen. Ook kwam het voor dat de koppeling tussen een M.-melding en bijbehorend dossier juist niet werd gemaakt, terwijl dit wel mogelijk was.

In de tweede plaats komt uit interviews met analyseafdelingen naar voren dat M.-meldingen niet voor strategische of tactische analyse gebruikt worden. Soms kan dit niet omdat het volume daarvoor niet groot genoeg is, soms leveren M.-meldingen alleen informatie over gebieden waarvan al voldoende bekend is, zoals hard- en softdrugs. Toch geven deze respondenten aan hier mogelijkheden te zien. Zo zegt men: 'Deze vraag triggert wel en omdat de hoeveelheid M.-meldingen dermate groot is, wordt binnenkort de lijst met M.-meldingen bekeken op hun toegevoegde waarde voor het analyseproces.' En: 'Binnen analyse naar bijvoorbeeld trends worden geen M.-meldingen meegenomen. De vraag triggert ook om wel eens te gaan kijken wat voor meerwaarde dat zou kunnen hebben.'

Ten derde zouden meldingen een toegevoegde waarde kunnen hebben op zaakniveau wanneer meldingen (vaker) met elkaar in verband worden gebracht. In een van de onderzochte regio's had men hiervan een mooi voorbeeld. Daar werd op basis van acht zeer gedetailleerde gekoppelde M.-meldingen door de afdeling Projectvoorbereiding een voorbereidend onderzoek gedaan en een projectvoorstel ingediend. Op deze manier worden daar drie à vier keer per jaar gekoppelde M.-meldingen ingezet.

Een andere manier waarop winst is te behalen, is door de waarde van M.-meldingen beter inzichtelijk te maken middels een betere registratie van hetgeen er met M.-meldingen gebeurt. Bekend is dat dossiervorming en verslaglegging bij de politie te wensen overlaat. Het onderhavige onderzoek laat met betrekking tot de registratie en effecten van M.-meldingen hiervan een voorbeeld zien. Deze verslaglegging kan in de eerste plaats verbeteren door ervoor te zorgen dat M.-meldingen ook werkelijk aan het betreffende dossier worden toegevoegd. Dit bleek in veel gevallen niet te zijn gebeurd, in andere gevallen werd er slechts aan de melding gerefereerd.

Daarnaast kon in weinig bestudeerde dossiers informatie worden gevonden over de rol die een M.-melding wel of niet in het betreffende onderzoek had gespeeld. Bij navraag bleek dit vooral het geval bij zaken waarin er naar aanleiding van de M.-melding wel degelijk handelingen waren verricht, maar deze handelingen geen resultaat hadden opgeleverd. Door deze beschrijving juist wel op te nemen, wordt de manier waarop binnen de politiekorpsen met M.-meldingen wordt omgegaan, inzichtelijker.

7

De waarde van M.-meldingen

Het doel van dit onderzoek is een antwoord op de vraag naar de waarde van M.-meldingen voor de opsporing bij de politie. Zoals is beschreven, moet hierbij worden gekeken naar drie verschillende vormen van waarde: 1) de gevoelswaarde van M.-meldingen (de mate waarin de meldingen binnen de opsporing als waardevol worden ervaren); 2) de actieve waarde (de mate waarin een melding binnen de opsporing leidt tot actie); 3) de extrinsieke waarde (de mate waarin meldingen die tot actie hebben geleid, bijdragen aan het bereiken van het doel van de opsporing).

Samengevat kan worden gezegd dat de gevoelswaarde van M.-meldingen voor de opsporing groot is. De mening van respondenten is over het algemeen positief. Uit de interviews blijkt dat respondenten positief spreken over M. en van mening zijn dat ze M.-meldingen niet willen missen. Zij geven bijvoorbeeld aan: 'M.-meldingen zijn niet meer weg te denken', 'Mogen er meer komen' en 'Vooral mee doorgaan'. M.-meldingen worden over het algemeen gezien als een welkome bron van informatie die zijn investering waard is. De actieve waarde van M.-meldingen is niet zo groot, zo blijkt uit de cijfers: op 35,5 procent van de meldingen (71 van de 200) is door de politie actie ondernomen.⁴⁰ Ten slotte blijkt een klein deel extrinsieke waarde te hebben; 23 zaken die de politie tot actie hebben aangezet, hebben uiteindelijk bijgedragen aan de opsporing (11,5%). De grootte van deze bijdrage blijft echter onduidelijk omdat het verband tussen de resultaten van de zaak en de actie die naar aanleiding van de melding wordt ondernomen, niet kan worden geduid. Van slechts zes zaken (3%) kan het positieve resultaat direct aan de M.-meldingen worden toegeschreven. Deze zaken werden namelijk naar aanleiding van de melding opgestart. Op basis van deze cijfers lijkt de waarde van M.-meldingen voor de opsporing vooral een gevoel dat door de cijfers maar gedeeltelijk wordt ondersteund.

Naar de genoemde cijfers kan ook vanuit een ander perspectief worden gekeken. Omdat de invloed van M.-meldingen op het onderzoeksproces ondui-

40 Onbekend is in hoeverre op deze meldingen in de toekomst nog actie zal worden ondernomen.

delijk is vanwege de vele andere factoren die dit proces beïnvloeden, kunnen noch de positieve noch de negatieve resultaten van de opsporing hiermee direct in verband worden gebracht. Het samengaan van beide zaken levert immers geen informatie over het causale verband hiertussen. Daarom is het nuttig een onderscheid te maken tussen zaken die wel en zaken die niet met resultaat zijn afgesloten en vanuit dat oogpunt in te zoomen op de M.-meldingen. Wellicht kan hierdoor iets worden gezegd over de invloed van M.-meldingen op de uitkomst van zaken. Van de 200 meldingen zijn er 44 met positief resultaat afgesloten. In 23 zaken (52,3%)⁴¹ is er op de M.-meldingen actief gereageerd. In 13,6 procent van deze gevallen (6 van de 44 zaken) kan dit resultaat direct in verband worden gebracht met de melding, omdat deze had geleid tot het opstarten van de betreffende zaak. In 14 van de 44 zaken (31,8%) leverde de melding geen bijdrage aan het positieve resultaat van de zaak, omdat naar aanleiding van de melding geen actie werd ondernomen. Van de 200 meldingen zijn er 129 zonder resultaat gebleven. In 42 van deze gevallen (32,6%) was er op de melding door de politie actief gereageerd, in 77 gevallen (59,7%) niet. 35 van deze 129 zaken (27,1%) werden naar aanleiding van de melding opgestart, maar bleven dus zonder resultaat.

Dit betekent dat M.-meldingen waarop actief gereageerd is, relatief vaker gevonden kunnen worden in zaken met een positief (52,3%) dan een negatief resultaat (32,6%). Maar ook dat zaken die naar aanleiding van een melding werden opgestart vaker niet (27,1%) dan wel (13,6%) tot resultaat leidden. Ten slotte werd er in zaken die niet tot resultaat hebben geleid vaker niet (59,7%) dan wel (32,6%) op de M.-meldingen gereageerd.

Geconcludeerd moet worden dat het beeld dat uit de cijfers naar voren komt zeer wisselend is. Hierdoor is het lastig ondubbelzinnige uitspraken te doen over de waarde van M.-meldingen voor de opsporing. Gezien de complexiteit van het opsporingsproces waarin meldingen worden opgenomen, is dit echter niet verwonderlijk. In een proces dat door zo veel factoren wordt beïnvloed, is de rol van een van deze factoren per definitie moeilijk te duiden.

41 Deze resultaten zijn een optelling van de kolommen 'Stellen van nieuwe vragen' en 'Ontwikkelen nieuw scenario' in tabel 6.13.

7.1 Waarde voor de burger

Een andere vorm van waarde die kan worden benoemd, is de waarde die M. heeft voor de inwoners van Nederland. Mensen willen betrokken worden bij het zorgen voor veiligheid in hun leefomgeving en zijn bereid om informatie te leveren. Sommige mensen willen, om verscheidene redenen, hun informatie niet (graag) direct met de politie delen. Dit is precies de groep waarop M. zich richt. Deze categorie wil immers wel graag een bijdrage leveren aan hun eigen en andermans veiligheid, maar kan hiervoor gevoelsmatig steeds minder bij de politie terecht. M. is dé oplossing voor deze spagaat. Door de doelstelling van M. met een dergelijk doel te verbreden, kan het belang van deze bijdrage aan de maatschappij tot uitdrukking worden gebracht. Uit onderzoek blijkt dat er onder burgers een breed draagvlak is voor een anonieme meldlijn. Tweederde van de burgers staat positief tegenover het anoniem melden van misdaden (De Groot e.a., 2003).

Het middel M. riep echter ook negatieve reacties uit de samenleving op. Een door de media gebruikt synoniem voor M. was 'kliklijn', een term met een negatieve connotatie (Boes, 2010). Enerzijds richtten de negatieve geluiden zich op het fenomeen 'melden' en anderzijds op het feit dat dit anoniem gebeurt. Verder is er weerstand tegen het gebruik van anonieme tips in de strafrechtssketen (Boes, 2010).

Zowel criminoloog Lissenberg (2005) als advocaat Boone (Meeus, 18 september 2008)⁴² uitten hun ongenoegen over de anonieme meldlijn. Beiden zijn van mening dat bellen naar M. een vorm van verraad is. Boone (Meeus, 18 september 2008) meende daarnaast een toename te signaleren van onterechte beschuldigingen in het strafproces als gevolg van anonieme tips van M. en de anonieme getuigen van de politie. Een andere genoemde consequentie van anoniem melden zou zijn dat politiemensen bellen naar M., met als doel het 'witwassen' van informatie. Informatie die zij niet officieel kwijt kunnen in een proces-verbaal kan op deze manier toch in het strafproces worden opgenomen (Brinkhoff, in: Boes, 2010). Een informatieofficier gaat in een van de interviews hierop in en zegt: 'Voor zover bekend, hebben politiemensen vanuit hun belang in een zaak nog nooit naar M. gebeld.'

Daarnaast is men zich ook binnen de opsporing bewust van het feit dat M.-meldingen door criminelen kunnen worden misbruikt. Zo wordt in de

42 Meeus, J. (18 september 2008). 'Advocaat: "doodziek van de verraderscultuur". Jan Boone ageert tegen kliklijnen die tot anonieme beschuldigingen leiden.' In: *NRC Handelsblad*.

interviews aangegeven dat M.-meldingen door criminelen worden gebruikt om de concurrentie te treffen en uit te schakelen. Door bijvoorbeeld een concurrerende hennepsteler te melden, kan ervoor worden gezorgd dat de politie bij hem binnenvalt en zo de kwekerij ontdekt en ruimt.

7.2 Beschouwing van de resultaten

De beschreven resultaten roepen meerdere vragen op. In de volgende alinea's zal op deze vragen waar mogelijk een antwoord worden geformuleerd. Zo is er ten eerste de vraag hoe de genoemde aantallen moeten worden geïnterpreteerd. Omdat onbekend is wat de uitkomst van de geselecteerde zaken zou zijn geweest zonder de meldingen, zijn de gevonden resultaten slechts onderling vergelijkbaar en daardoor lastig te duiden. Is het bijvoorbeeld veel of weinig, 44 zaken (22%) die met positief resultaat worden afgesloten? En is het dan veel of weinig dat er aan 23 van deze zaken door M.-meldingen een bijdrage is geleverd? Een tweede getal dat vragen oproept, zijn de 119 gevallen (59,9%) die uiteindelijk geen zaken zijn geworden. Is dit veel? En als dit veel is, is dit dan erg? Maar ook: wat zijn dit voor gevallen? Hoe komt het dat een dergelijk aantal meldingen niet resulteert in een zaak? En in hoeverre is dit specifiek voor gevallen met M.-meldingen?

Om hierop een antwoord te kunnen geven, zou het nuttig zijn om deze getallen ergens aan te kunnen toetsen. Binnen het verrichte onderzoek is een dergelijk referentiekader echter niet aanwezig, aangezien er alleen gekeken is naar gevallen waarin M.-meldingen zijn opgenomen. Een onderzoek dat recentelijk door de Algemene Rekenkamer is gepresenteerd, zou hiervoor mogelijk in enige mate een kader kunnen bieden. Hierbij dient men zich te realiseren dat de doelen van onderhavig onderzoek en dat van de Algemene Rekenkamer verschillend zijn en dat de vergelijking slechts als een grove indicatie kan worden gezien. In het onderzoek van de Algemene Rekenkamer is de prestatie van de strafrechtketen onderzocht door het aantal gewelds- en vermogensmisdrijven dat de strafrechtketen in-, door- en uitstroomt in kaart te brengen en te analyseren (Algemene Rekenkamer, 2012: zie kader).

In het onderzoek van de Algemene Rekenkamer wordt in het eerste deel van de analyse de in-, door- en uitstroom binnen de opsporing beschreven. Uit de achtergrondrapportage die van dit onderzoek is gemaakt, kan worden opgemaakt dat in de periode van 1 oktober 2009 tot en met 30 september 2010 in totaal 1.012.361 zaken werden aangeboden aan de politie waarvan er 234.377 om verschillende redenen terzijde zijn geschoven. Dit betekent dat er uiteindelijk 777.984 zaken in het opsporingsproces terechtkwamen. Van deze zaken werden er 503.036 niet in onderzoek genomen. De overige 274.948 werden wel onderzocht. In 123.641 van deze zaken kon men niet komen tot een verdachte. Van de overige 151.307 werden er 25.295 met onbekende verdachte opgelegd. Ten slotte bleven er 126.012 zaken over waarvan er 73.356 werden afgesloten met een 'positief' resultaat (in de vorm van sluitend bewijs en een verdachte). Gerelateerd aan het oorspronkelijke aantal zaken (1.012.361) betekent dit dat 7,3 procent van de zaken een positief resultaat opleverden. Daarnaast leidden 861.054 meldingen⁴³ (234.377 + 503.036 + 123.641) niet tot een zaak. Dit is 85,1 procent van het totaal aantal meldingen.

Wanneer men het percentage zaken dat in het onderzoek naar M.-meldingen met positief resultaat is afgesloten, vergelijkt met de zaken die volgens het onderzoek van de Algemene Rekenkamer tot een positief resultaat hebben geleid, kan voorzichtig worden gesteld dat de cijfers in onderhavig onderzoek iets positiever lijken te zijn. Het aantal M.-meldingen dat in onderhavig onderzoek niet tot een zaak heeft geleid, lijkt lager te liggen dan de in het kader gepresenteerde cijfers. Zoals gezegd, dient hierbij gerealiseerd te worden dat de datasets, waarop de getallen zijn gebaseerd, niet volledig overeenkomen en niet 100 procent vergelijkbaar zijn.⁴⁴ Vanwege deze beperkte vergelijkbaarheid worden conclusies op basis van deze vergelijking met de nodige voorzichtigheid getrokken.

43 Dit betreffen meldingen van burgers aan de politie.

44 Zo werden voor het onderzoek van de Rekenkamer alleen gewelds- en vermogensdelicten onderzocht (gewelds- en vermogensmisdrijven vormen 68 procent van het totaal aantal misdrijven en hadden prioriteit bij het in de onderzoeksperiode regerende kabinet-Balkenende IV) en bestaat er tussen de onderzoeken een verschil in het soort resultaat dat als 'positief' wordt benoemd. Daarbij verschilde de periode waarin de meldingen bij de politie binnenkwamen; in het onderhavige onderzoek betrof het meldingen uit 2010, terwijl het onderzoek van de Rekenkamer zich baseert op meldingen uit de periode van 1 oktober 2009 tot en met 30 september 2010.

Verder werd in hoofdstuk 1 al gemeld dat anonieme meldingen een fractie bijdragen aan de bestrijding van alle misdaad (Rosenbaum e.a., 1987). Zoals gezegd, rekenen deze onderzoekers voor dat anonieme meldingen aan 6,5 procent van de *opgehelderde* misdrijven een bijdrage leveren. Op het totaal aantal misdrijven leveren anonieme meldingen in minder dan een half procent (0,43%) een bijdrage. Ook andere studies concluderen dat een fractie van het oplossingspercentage te danken is aan gebruik van anonieme meldingen (Challinger, 2004). Hiermee vergeleken, lijken de cijfers van dit onderzoek positiever uit te vallen.

Verder werden in hoofdstuk 2 cijfers gepresenteerd over de bijdrage aan de opsporing van informatie afkomstig van de infodesks. Hier leidde 5 procent tot het aanhouden van een persoon en 1 procent tot inbeslagname van goederen. Ook vergeleken met deze cijfers schetsen de cijfers van het onderhavige onderzoek een positief beeld.

Overige vragen

Een andere vraag die naar aanleiding van de resultaten naar boven komt, is wat er gebeurt met het aantal M.-meldingen ($n=28$) dat informatie bevat die tegenstrijdig is aan de informatie die al in een lopend onderzoek bekend is. Deze vraag is vooral met het oog op tunnelvisie van belang. Op basis van de onderzoeksdata is hierop echter geen antwoord te geven.

Een ander resultaat dat beschouwing verdient, is de onbekende rol die de M.-meldingen hebben gespeeld bij het tot stand brengen van het positieve resultaat in de eerder genoemde 23 zaken. Van deze rol kan alleen worden gezegd dat hij bestaat uit het stellen van nieuwe vragen of het ontwikkelen van een nieuw scenario. Er kunnen op basis van de in dit onderzoek verzamelde gegevens echter geen uitspraken worden gedaan over het resultaat hiervan, noch over de mate waarin het stellen van deze vragen wel – of juist niet – heeft bijgedragen aan het behaalde positieve resultaat. Ook kan van de ontwikkelde nieuwe scenario's niet worden vastgesteld of ze klopten, en zo een bijdrage hebben geleverd aan het met goed resultaat afsluiten van de zaak, of misschien juist het onderzoek hebben gehinderd.

Ook bij een ander resultaat moet een vraag worden gesteld. Dit betreft het aantal meldingen dat de politie tot actie heeft gebracht en dat niet tot resultaat leidt (48 van de 200). In dit onderzoek wordt het in beweging brengen van de opsporing gezien als een positief resultaat. Hierover zouden de meningen echter kunnen verschillen. Wanneer deze activiteit namelijk onterecht blijkt (door-

dat bijvoorbeeld melding wordt gedaan van feiten die niet zijn gepleegd), kan deze activiteit ook als een onterechte belasting van de opsporing worden opgevat.

7.3 Beschouwing van het onderzoek

Bij het onderzoek en de hiermee gevonden resultaten is een aantal kanttekeningen te plaatsen. Door op delictsoort te selecteren, is de scheve verdeling die het aantal door M. verstrekte meldingen vertoont gedeeltelijk uitgefilterd. Hierdoor is de invloed van het soort delict op het resultaat van de meldingen niet meer waarneembaar. Ook zijn de aantallen meldingen met betrekking tot één delictsoort te klein om op een dergelijk gedetailleerd niveau uitspraken te doen. M. registreert bijvoorbeeld op jaarbasis veel meldingen over hennepkwekerijen. Het is mogelijk dat wanneer deze categorie naar werkelijke verhouding was meegenomen, de resultaten anders waren uitgevallen. Ten tijde van het dossieronderzoek bleek dat meldingen met betrekking tot een hennepkwekerij ‘gemakkelijk’ aan te vullen zijn met extra informatie (‘op te plussen’). De melding, aangevuld met bijvoorbeeld een positieve warmtemeting, is voldoende om een pand binnen te treden. Binnen de korpsen bleken anonieme meldingen soms een belangrijke basis te vormen voor ‘ruimdagen’. Ook informatieofficieren geven de (bijzondere) rol aan die M.-meldingen met betrekking tot hennep en/of andere verdovende middelen hebben.

Ter illustratie van deze bijzondere positie zijn tijdens het dossieronderzoek enkele extra hennepmeldingen bestudeerd. Uit analyse van dertien van dergelijke M.-meldingen blijkt dat deze samen hebben geleid tot het oprollen van twaalf hennepkwekerijen. Daarbij zijn in totaal elf verdachten aangehouden. In alle gevallen vormde de M.-melding de directe aanleiding voor het opstarten van een onderzoek en werd de kwekerij ook daadwerkelijk aangetroffen en ontmanteld. Een concreet voorbeeld van de eerder genoemde relatief ‘geringe’ inspanning is te lezen in onderstaande reconstructie van een – klein gedeelte van een – proces-verbaal.

De M.-melding was aanleiding om een kijkje te gaan nemen bij de genoemde woning. De verbalisant rook bij de woning inderdaad een sterke hennepgeur. De melding en de geur zijn voldoende grond voor een dwangmiddel. Na de verkregen machtiging tot binnentreden werden bij zoeking verschillende drugsgerelateerde goederen aangetroffen, waaruit bleek dat men inderdaad zelf softdrugs vervaardigde.

Een andere kanttekening die moet worden gemaakt, is het gebruik van politiedossiers voor het beantwoorden van onderzoeksvragen zoals gesteld in dit onderzoek. De betreffende dossiers worden niet met dit doel opgemaakt en bevatten derhalve ook niet alle informatie die hiervoor noodzakelijk is. Een gevolg hiervan is dat de aan de hand van de cijfers gepresenteerde informatie preciezer lijkt dan zij in werkelijkheid is. Deze is immers een 'vertaling' van zachtere informatie die door de onderzoekers in de onderzochte dossiers is aangetroffen.

Daarnaast is een opmerking te maken over de centrale onderzoeksvraag naar de waarde van M.-meldingen voor de opsporing. Gedurende het onderzoek bleek het begrip 'waarde' een moeilijk te bepalen grootte en een lastig te meten fenomeen. Veel energie is gaan zitten in het concretiseren van en discussiëren over deze twee punten. Dit heeft er onder andere in geresulteerd dat het onderzoek zich niet alleen heeft gefocust op de waarde die M.-meldingen binnen opsporingszaken kunnen hebben, maar ook op mogelijke waarde daarbuiten in de vorm van sturingsinformatie en bijvoorbeeld als bron voor criminaliteitsbeeldanalyses.

Aanbevelingen voor verder onderzoek

Om de resultaten goed te kunnen duiden, is het aan te bevelen om vervolgonderzoek te verrichten op nationaal en internationaal niveau. Op nationaal niveau zou het goed zijn om, door middel van onderzoek, cijfers te genereren die inzicht geven in de effectiviteit van de opsporing bij het omgaan met meldingen van burgers in het algemeen, zoals aangiften en andere meldingen. Door dit onderzoek te richten op dezelfde kenmerken van zaken als het onderhavige onderzoek, kan een directe vergelijking worden gemaakt tussen de resultaten van beide onderzoeken, waardoor een helder kader ontstaat voor interpretatie van de onderhavige onderzoeksresultaten. Ook kan het op nationaal niveau van belang zijn een diepgaander inzicht te krijgen in de verklaring

voor het hoge aantal meldingen dat niet wordt opgepakt en manieren om dit aantal, indien wenselijk, te verhogen. Daarnaast zou het van grote waarde zijn om de waarde van meldingen tussen delictscategorieën onderling te kunnen vergelijken. Op die manier kunnen meer gedetailleerd uitspraken worden gedaan over de specifieke waarde van M.-meldingen voor bepaalde criminaliteitsvormen.

Interessant zou zijn om, indien haalbaar, ook internationaal meer onderzoek te doen naar de waarde van M.-meldingen voor de opsporing. Dergelijk onderzoek is in beperkte mate gedaan, maar heeft methodologisch een beperking. Er is in dit onderzoek voornamelijk gebruikgemaakt van informatie die door de betreffende politiekorpsen over meldingen aan Crime Stoppers is aanleverd. In de onderzochte landen geldt daarvoor eenzelfde situatie als in Nederland: deze terugkoppeling behelst slechts een klein gedeelte van het totaal aantal meldingen en de korpsen bepalen over welke zaken informatie wordt verstrekt. Hierdoor moeten vragen gesteld worden bij de mate waarin deze steekproef representatief is voor alle meldingen, ten eerste vanwege de omvang van de steekproef. De vraag is of op basis van een dergelijk klein aantal zaken een representatief beeld van alle zaken wordt geschetst. Ten tweede vanwege de manier waarop de informatie wordt verzameld. Men vraagt aan de politiekorpsen te communiceren over het effect dat M.-meldingen hebben gehad. Dit kan worden vergeleken met de volgende situatie: de directie van een school onderzoekt het succes van zijn leraren. Aan een klas kinderen wordt ten behoeve van dit onderzoek gevraagd wie iets wil zeggen over zijn cijfers. Tien kinderen willen dit wel en verstrekken hun cijfers. Mogen op basis van deze cijfers conclusies worden getrokken over de cijfers van de hele klas? Het antwoord is voor de hand liggend: natuurlijk niet! Men weet immers niet waarom juist deze kinderen informatie over hun cijfers wilden delen. Hieraan kunnen verschillende redenen ten grondslag liggen die alle het beeld over deze cijfers kunnen vertekenen.

Niet alleen de manier van informatie verzamelen beïnvloedt mogelijk de resultaten van deze onderzoeken, maar ook het soort informatie dat wordt gevraagd. Zo vraagt men naar aanhoudingen, in beslag genomen goederen, enzovoort. Deze dingen worden per definitie alleen teruggevonden in zaken die met enig succes zijn aangepakt of afgesloten. Dit betekent dat er voornamelijk wordt gecommuniceerd over meldingen in zaken die goed zijn gegaan. De vraag is of dit terecht is. Wordt het beeld dat men hierdoor van de meldingen krijgt niet te beperkt? Want hoe zit het dan met de meldingen die in zaken zitten die niet succesvol zijn afgesloten? Vanwege deze problematiek is er in het

onderhavige onderzoek voor gekozen zelf te bepalen over welke meldingen informatie werd verzameld en ook zelf deze informatie te verzamelen. Zo is ervoor gezorgd dat er informatie is verzameld die zo veel mogelijk een weerspiegeling is van informatie over alle meldingen. Door een dergelijke opzet ook in andere landen toe te passen, kunnen resultaten onderling beter worden vergeleken. Door te kijken naar de waarde die M.-meldingen hebben binnen politieorganisaties die op een geheel andere manier functioneren en op geheel andere wijze met anonieme meldingen omgaan, kan mogelijk meer inzicht worden verkregen in de extrinsieke waarde van anonieme meldingen.

Literatuur

- Aerschot, D. van (2011). 'Burgers participeren in het politiecafé.' In: L. Gunther Moor, F. Hutsebaut, P. van Os en D. van Ryckeghem (red.), *Burgerparticipatie*. Maklu: Antwerpen, Apeldoorn, Portland.
- Baardewijk, J.C. van, G. van den Brink & P. van Os (2007). *Meer heterdaadkracht. Aanhoudend in de buurt. Onderzoeksrapport over de rol van burgers bij directe opsporing*. Apeldoorn: Politieacademie.
- Bekker, H., J.G. Thornton, C.M. Airey e.a. (1999). 'Informed decision making: an annotated bibliography and systematic review.' In: *Health Technology Assessment* 3 (1), 168.
- Bleichrodt, F.W. (2010). *Over burgers en opsporing*. Deventer: Kluwer.
- Boes, S. (2010). *M. van A tot Z. Een analyse van Stichting M. als voorziening tot burgerparticipatie op het gebied van sociale veiligheid*. Universiteit Leiden. Masterscriptie geschreven in het kader van de studie Criminologie.
- Boutelier, H. (2008). 'Participatie als panacee.' In: *OM congresbundel 2008. De burger als opspoorder*. Den Haag: Openbaar Ministerie.
- Breijen, M. den (2012). 'Cluedo op internet.' In: *Blauw-opsporing* 8 (5), 24-27. Amsterdam: Politieacademie.
- Brinkhoff, S. (2008). 'Burgeropsporing.' In: *OM Congresbundel 2008. De burger als opspoorder*. Den Haag: Openbaar Ministerie.
- Bullock, K. (2010). 'Generating and using community intelligence: the case of neighbourhood policing.' In: *International Journal of Police Science & Management* 12 (1), 1-11.
- Challinger, D. (2004). *Crime Stoppers Victoria: An Evaluation* (vol. 8). Canberra: Australian Institute of Criminology.
- Cornelissens, A. & H. Ferwerda (2010). *Burgerparticipatie in de opsporing. Een onderzoek naar aard, werkwijzen en opbrengsten*. Reed Business: Amsterdam.
- Crime Stoppers International (2011). *Crime Stoppers International: Annual Report 2010*. Download via: www.c-s-i.org/resources/1/ANNUAL_REPORT_2010.pdf.

- D'haese, W. & M. de Becker (2011). 'Burgerparticipatie: de Leuvense case.' In: L. Gunther Moor, F. Hutsebaut, P. van Os en D. van Ryckeghem (red.), *Burgerparticipatie*. Maklu: Antwerpen, Apeldoorn, Portland.
- Eeckhout, S. (2003). *Beveiliging van gegevensbestanden in Belgische ondernemingen*. Universiteit van Gent.
- Erasmus Universiteit (2005). *Kwalitatief onderzoek Burgernet*. Rotterdam: Erasmus Universiteit.
- Feldman, M.S. & J.G. March (1981). 'Information as signal and symbol.' In: *Administrative science quarterly* 26 (2), 171-186.
- Fleming, J. (2005). "'Working Together": Neighbourhood Watch, Reassurance Policing and the Potential of Partnerships.' In: *Trends & Issues in crime and criminal justice* 303, 1-6.
- Gill, P. (2000). *Rounding up the Usual Suspects? Developments in Contemporary Law Enforcement Intelligence*. Aldershot: Ashgate.
- Gresham, P., J. Stockdale & I. Bartholomew (2003). *Evaluating the impact of Crime-stoppers*. Londen: Home Office.
- Griffin, T., M. Miller, J. Hoppe e.a. (2007). 'A Preliminary Examination of AMBER Alert's Effects.' In: *Criminal Justice Policy Review* 18 (4), 378-394.
- Groot, M. de, R. Haverlag & R. Vogelaar (2003). *Evaluatie pilot Meld Misdaad Anoniem*. Blauw Research.
- Holbrook, M.B. (1999). 'Introduction to consumer value.' In: M.B. Holbrook (ed.), *Customer Value: a framework for Analysis and Research*. Londen: Routledge.
- Intomart (2005). *Burgernet na 1 jaar. Evaluatierapport*. Hilversum: Intomart.
- Jansen, H. (2011). 'Kerndoelen van de opsporing.' In: *Opsporing belicht. Over strategieën in de opsporingspraktijk*, 33-48. Apeldoorn: Politieacademie, Lectoraat Criminaliteitsbeheersing & Recherchekunde.
- Keane, N. & M.E. Kleiven (2009). 'Risky intelligence.' In: *International Journal of Police, Science & Management* 11 (3), 324-333.
- Klein, G.A. (1998). *Sources of Power: how people make decisions*. Cambridge, Massachusetts: The MIT Press.
- Kleiven, M.E. (2007). 'Where's the intelligence in the National Intelligence Model.' In: *International Journal of Police Science & Management* 9 (3), 257-273.

- Kuik, M.C. van, S. Schreuders & N. Kop (2011). *Voor M. in actie; verkenning van de communicatie tussen Politie en stichting M.* Apeldoorn: Politieacademie, Lectoraat Criminaliteitsbeheersing & Recherchekunde.
- Leiden, I. van & H. Ferwerda (2011). 'Inburgering in de opsporing: wijzen waarop de politie in het kader van de opsporing een beroep doet op burgers.' In: L. Gunther Moor, F. Hutsebaut, P. van Os & D. van Ryckeghem (red.), *Burgerparticipatie*. Maklu: Antwerpen, Apeldoorn, Portland.
- Leukfeldt, E.R. (2007). *Onder de loep. Een observatieonderzoek naar researchwerk en informatiegebruik*. Leeuwarden: Noordelijke Hogeschool Leeuwarden.
- Lindgreen, E.R., P. Overbeek. & M. Spruit (2005). *Informatiebeveiliging onder controle*. Amsterdam: Uitgeverij Pearson Education.
- Lissenberg, E. (2005). *Klokkenluiders en verklikkers. Rede uitgesproken bij het afscheid als hoogleraar criminologie aan de Universiteit van Amsterdam*, 15 februari 2005, geraadpleegd via <http://dare.uva.nl/document/137913>.
- MacKenzie Owen, J. (2002). *Is kennismangement voorbij?* Universiteit van Amsterdam.
- Miller, F.J. (2002). 'I=O (Information has no intrinsic meaning).' In: *Information Research* 8 (1), geraadpleegd via <http://informationr.net/ir/8-1/paper140.html>.
- Naeyé, J. (2009). *Burgerarrest. Afscheidsrede* Vrije Universiteit Amsterdam. Kluwer: Alphen aan de Rijn.
- Pijpers, G. (2006a). *Information Usage Behavior: Theory and Practice*. Den Haag: Academic Service.
- Pijpers, G. (2006b). *Informatie over informatie. Informatie*. Den Haag: Sdu Uitgevers.
- Poot, C.J. de, R.J. Bokhorst, P.J. van Koppen & E.R. Muller (2004). *Rechercheportret. Over dilemma's in de opsporing*. Alphen aan den Rijn: Kluwer.
- Putteman, P. (2011). 'Aanpak van Veiligheids- en overlastproblemen met diverse partners: al dan niet een must.' In: L. Gunther Moor, F. Hutsebaut, P. van Os en D. van Ryckeghem (red.), *Burgerparticipatie*. Maklu: Antwerpen, Apeldoorn, Portland.
- Rassin, E. (2007). *Waarom ik altijd gelijk heb. Over tunnelvisie*. Scriptum Psychologie.
- Rosenbaum, D.P., A.J. Lurigio & P.J. Lavrakas (1987). *Crime Stoppers: A National Evaluation of Program Operations and Effects*. Washington DC: National Institute of Justice.

- Scholte, R.D. (2008). 'Burgerparticipatie in veiligheidsnetwerken.' In: H. Bouterliet & R. van Steden (red.), *Veiligheid en burgerschap in een netwerksamenleving*, 223-241. Den Haag: Boom Juridische Uitgevers.
- Stichting M. (2009). *Jaarcijfers 2008 Stichting Meld Misdaad Anoniem*.
- Straatman, M. (2007). 'Extra ogen en oren in de opsporing.' In: *Blauw* 3 (15), 6-9.
- Surowiecki, J. (2004). *The Wisdom of Crowds: Why the many are smarter than the few and how collective wisdom shapes business, economies, societies and nations*. New York: Doubleday.
- Treeck, R.J. van, E. Bervoets, W.Ph. Stol (1998). 'De effectiviteit van informatiediensten.' In: *Tijdschrift voor de Politie* 60, 12, 21-26.
- Treeck, R.J. van & W.P. Stol (2000). *Infodesk bij de politie en hun bijdrage aan onderzoek. een praktijkonderzoek in Brabant-Noord, Haaglanden en Twente*. Houten: In-pact.
- Vijver, K. van der, R. Johannerink, K. Overal, P. Slot, A. Vermeer, P. van der Werff, H. Willekens & F. Wisman (2009). *Burgernet in de praktijk. De evaluatie van de pilot van burgernet*. Dordrecht: Stichting Maatschappij, Veiligheid en Politie.
- Weiss, H.C. (1979). 'The many meanings of research utilization.' In: *Public Administration Review* 39, 426-31.
- Weiss, H.C. (1998). 'Have we Learned Anything New About the Use of Evaluation?' In: *American Journal of Evaluation* 19 (1), 21-33.
- Wilson, T.D. (2000). 'Human Information Behaviour.' In: *Informing Science* 3 (2), 49-55.

Bijlagen

1 Analysekader

Algemeen

Melding nummer

Korps

Datum melding

Vorrangsmelding

Intern nummer

Betrokken infodeskmedewerker

Betrokken eindgebruiker

Datum feit

Datum opname M.-melding in zaak

Algemene kenmerken melding

Bruikbaarheid

Hoeveelheid strafbare feiten in de melding

Type feit(en) in melding

Wetsartikel(en) + delictcategorie(ën)

Meldingsgebied

Andere ontvangers melding

Aantal details in de melding

Aanleiding melding

Aansluiting bij beleidsprioriteiten

Presentatie van informatie

Reden van wetenschap

Reactief of proactief

Bewerking van de melding

Veredeld

Welke veredeling?

Met welk doel wordt informatie veredeld?

Welke informatie wordt veredeld?

Hoeveel informatie wordt veredeld?

Wat gebeurt er met de rest van de informatie?

Door wie veredeld?

Bronnen

Authenticiteit informatie

Bijgevoegde stukken

Route

Weging van opsporingsindicatie

Organisatieonderdeel

Functionaris

Tijdsduur tot volgende stap

Systeem

Bepalen aanpak opsporingsonderzoek

Organisatieonderdeel

Functionaris

Tijdsduur tot volgende stap

Systeem

Uitvoeren opsporingsonderzoek

Organisatieonderdeel

Functionaris

Tijdsduur tot volgende stap

Systeem

Plaatsing van de melding

Verstrekt aan

Wijze van verstrekking

Eindafdeling
Type proces
Eindgebruiker

Handelingen n.a.v. melding

Aantal onderzoekshandelingen
Duur van het totale opsporingsonderzoek
Duur van het opsporingsonderzoek vanaf M.-melding
Zekerheid in dit stadium
Tijd beschikbaar voor verwerken melding
Is er een samenwerkingsverband aangegaan met externe partners?
Partner ook contactpersoon van M.?

Informatiehandelingen

Voor bewijsvoering toegevoegd aan dossier
Voor het stellen van nieuwe vragen
Ontwikkelen nieuw scenario
Stopzetten scenario
Zoekrichting blokkeren
Stopzetten onderzoek
Toegevoegd aan dossier

Waarde van melding

Aantal M.-meldingen in dezelfde zaak
Oordeel gebruiker over waarde
Authenticiteit informatie
Informatie leidt tot
Resultaat M.-melding (terugkoppeling)

Resultaten

Resultaat van de, n.a.v. de melding, uitgevoerde onderzoekshandelingen
Resultaten totale zaak
Aanhoudingen
Teruggevonden en in beslag genomen goederen (waarde in euro's)

Schadevergoeding aan slachtoffer (moeite waard om uit te zoeken?)
Veroordeling (moeite waard om uit te zoeken?)
Strafmaat (moeite waard om uit te zoeken?)
Zaak niet aangebracht bij Justitie

2 Routeschema

Korps:										
Handelingen mbt M-meldingen										
Binnenhalen uit Meldnet					Volgorde van handelingen in cijfers ¹	Organisatie-onderdeel (bijv. DIK, DR enz.) ²	Functionaris ³ + % functie-invulling voor M.	Tijdsduur tot de volgende stap	Systeem (bijv. Word/Excel, BVH/BVO) ⁴	Onderstreep in onderstaande lijst de bronnen die bij verdeling worden gebruikt.
Bepalen bruikbaarheid ⁵										
Registratie										BlueView
Verdeling										BVH
Weging van opsporingsindicatie ⁶										BVO
Bepalen aanpak opsporings-onderzoek										COMPAS
Uitvoeren van het opsporingsonderzoek										FCM
7										HKS
7										Internet- zoekmachine
										IVT
										JDS
										Kadaster
										KVK
										LORS
										NSIS
										OPS
										PAPOS
										PSHEB
										PSHV
										RDW
										Ri Online
										SKDB
										TOBIAS
										Transactie-module
										VDS

Toelichting bij routeschema

- 1 Gelieve hier door het nummeren van de vakjes aan te geven in welke volgorde genoemde handelingen worden verricht. Bijvoorbeeld: na het binnenhalen van de melding vindt registratie plaats en daarna het bepalen van de bruikbaarheid. De nummering van de vakjes wordt dan 1, 3, 2. Wanneer een bepaalde handeling in uw korps niet wordt verricht, hoeft deze niet te worden genummerd en kunt u een 'X' in het betreffende vakje plaatsen. Wanneer er meerdere mogelijke routes in uw korps zijn, vragen wij u meerdere schema's in te vullen. Wij vragen u het verschil met andere routes toe te lichten en aan te geven welke route het meest gebruikelijk is binnen uw korps. In de lege vakjes kunnen eventueel ontbrekende handelingen worden weergegeven, zie hiervoor ook de toelichting bij 7.
- 2 Hier kunt u aangeven bij welk organisatieonderdeel de betreffende handeling wordt verricht. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het RIK, DIK of Team Recherche.
- 3 Hier kunt u aangeven door welke functionaris de betreffende handeling wordt verricht. Denk hierbij bijvoorbeeld aan rechercheur, analist of info-deskmedewerker. Tevens kunt u hier aangeven welk percentage van zijn of haar functie hij of zij besteedt aan het verwerken van M.-meldingen.
- 4 Hier kunt u aangeven in welk systeem/welke systemen betreffende handelingen worden geregistreerd of met behulp van welk systeem/welke systemen betreffende handelingen worden verricht. Denk hierbij bijvoorbeeld aan Meldnet, BVH, BVO, Word en Excel. Voor de stap 'veredeling' kunt u dit aangeven door in de uiterst rechter kolom de betreffende systemen te onderstrepen.
- 5 Het gaat hierbij om de bruikbaarheid zoals deze in Meldnet moet worden aangegeven.
- 6 Hiermee wordt bedoeld op de beoordeling en weging van meldingen om te bepalen in hoeverre een melding in aanmerking komt voor een opsporingsonderzoek.
- 7 Wanneer een bepaalde processtap meerdere keren op verschillende plaatsen of door verschillende personen wordt doorlopen, kunt u deze hier opnemen. Ook kunt u dit veld gebruiken om ontbrekende processtappen te beschrijven.

3 Delictsoorten geselecteerde meldingen

Delictsoort	N	Delictsoort	N
Afvalstoffen	3	Moord	6
Babbeltruc	1	Omkatten auto	1
Bedreiging	4	Ontduiken belasting	2
Brandstichting	6	Ontucht	1
Buitenlands vermogen	1	Ontvoering	4
Crimineel vermogen	1	Openlijke geweldpleging	4
Diefstal voertuigen	7	Oplichting	4
Dode man	1	Overval	12
Dodelijk ongeval	1	Ramkraak	1
Doorrijden na aanrijding	4	Rijden onder invloed	1
Energiediefstal	1	Schijnhuwelijk	2
Explosieven	1	Skimmen	1
Fraude	4	Softdrugs	1
Gestolen goederen	5	Schiet-/steekpartij	3
Harddrugs	12	Straatroof	2
Heling	3	Terrorisme	3
Hennepkwekerij	11	Tewerkstellen illegalen	1
Huiselijk geweld	1	Uitbuiting/prostitutie	2
Illegaal verblijf	6	Verkeer	1
Illegaal vuurwerk	6	Verkrachting	6
Illegale kansspelen	7	Vernieling	6
Illegale medicijnen	1	Voetbalvandalisme	1
Inbraak bedrijf	5	Vuurwapenbezit	8
Inbraak woning	3	Winkeldiefstal	2
Katvangers	1	Witwassen	1
Kinderporno	5	Zakkenrollerij	1
Ladingdiefstal	1	Zeden	1
Mensenhandel	5	Totaal	194
Mishandeling	9		

4 Vragenlijst attitude t.o.v. M. en M.-meldingen

Algemene gegevens respondent (niet verplicht):

Geslacht:

Leeftijd:

Functie:

Aantal jaren ervaring met M.-meldingen:

Aantal ontvangen meldingen per maand (schatting):

De weergegeven getallen hebben de volgende betekenis:

- 1 Geheel mee oneens.
- 2 Deels mee oneens.
- 3 Noch mee oneens/noch mee eens.
- 4 Deels mee eens.
- 5 Geheel mee eens.

Geheel mee oneens	Deels mee oneens	Noch mee eens/noch mee oneens	Deels mee eens	Geheel mee eens
1	2	3	4	5

- 1 M.-meldingen leveren een nuttige bijdrage aan de opsporing.
- 2 Ik vind M. een professionele organisatie.
- 3 M. en de politiekorpsen streven verschillende doelen na.
- 4 Ik beschouw M. als een partner van de politie.
- 5 Meldingen van M. zijn nuttig voor de handhaving.
- 6 Ik vind informatie uit M.-meldingen vaker een puzzelstukje dan de gouden tip.
- 7 Er is geen rechtstreeks verband te leggen tussen in een onderzoek gebruikte M.-meldingen en het resultaat van het onderzoek.
- 8 Het is belangrijk om meldingen van M. serieus te nemen.
- 9 M.-meldingen leveren een uniek stukje informatie in een onderzoek.
- 10 Informatie uit M.-meldingen kan niet op een andere haalbare manier verkregen worden.
- 11 M.-meldingen zijn hun investering niet waard.
- 12 Door M.-meldingen worden er meer zaken opgelost.
- 13 M.-meldingen veranderen de zoekrichting van een zaak nooit.

- 14 Ik vind meldingen van M. onnodige ballast.
- 15 M.-meldingen bevatten zinnige informatie.
- 16 M.-meldingen leveren onnodige vertraging op in een onderzoek.
- 17 Het maakt geen verschil of er een M.-melding in een onderzoek zit.
- 18 Informatie uit een melding van M. is qua waarde vergelijkbaar met andere informatie.
- 19 Ik vind dat M.-meldingen in opsporingsonderzoeken buiten beschouwing kunnen worden gelaten.
- 20 M.-meldingen zijn waardevol als sturingsinformatie voor regionaal beleid.

Open vragen:

- Omschrijf welke rol(len) M.-meldingen spelen binnen de politieprocessen.
- Indien u van mening bent dat M.-meldingen waardevol zijn voor de politieke opsporing, kunt u dan omschrijven welke bijdrage M.-meldingen aan de opsporing leveren?

Maak onderstaande zinnen af:

M.-meldingen zijn ...

M.-meldingen kunnen ...

M.-meldingen worden ...

M.-meldingen ...

Als ik een M.-melding ontvang, dan ...

Als een M.-melding, anders dan door beleidsprioriteiten, niet wordt opgepakt, dan is dat omdat ...

N.B.: U mag hierbij meer dan één oorzaak noemen.

5 Spreiding M.-meldingen over politieregio's (jaar 2010)

Politieregio	Aantal M.-meldingen	Percentage
Midden en West Brabant	1175	10,9%
Rotterdam-Rijnmond	914	8,5%
Limburg-Zuid	866	8,0%
Utrecht	794	7,4%
Haaglanden	768	7,1%
Amsterdam-Amstelland	745	6,9%
Limburg-Noord	426	3,9%
Noord-Holland-Noord	396	3,7%
Brabant Zuid-oost	373	3,5%
Gelderland-Zuid	364	3,4%
Gelderland-Midden	345	3,2%
Noord- en Oost-Gelderland	343	3,2%
Groningen	338	3,1%
Brabant-Noord	336	3,1%
Friesland	313	2,9%
Hollands Midden	312	2,9%
Flevoland	293	2,7%
Twente	293	2,7%
Drenthe	284	2,6%
IJsselland	254	2,4%
Kennemerland	216	2,0%
Zuid-Holland-Zuid	191	1,8%
Zeeland	187	1,7%
Zaanstreek-Waterland	173	1,6%
Gooi en Vechtstreek	86	0,8%

6 Meest gemelde feiten (jaar 2010)

Delict	Frequentie	Percentage ⁴⁵
Hennepkwekerij	3925	31,9%
Harddrugs	1916	15,6%
Softdrugs	462	3,8%
Gestolen goederen	434	3,5%
Vuurwapens	428	3,5%
Mishandeling	315	2,6%
Overval bedrijf	303	2,5%
Opsporing personen verzocht	237	1,9%
Openlijke geweldpleging	180	1,5%
Diefstal voertuigen	168	1,4%
Illegaal verblijf in Nederland	154	1,3%
Ontduiken belasting	145	1,2%
Vernieling	140	1,1%
Straatroof	137	1,1%
Overval woning	133	1,1%
Overig ⁴⁶	3199	26,0%

⁴⁵ Dit betreft het percentage van het totaal aantal meldingen dat voor de politie is bestemd.

⁴⁶ Dit is een classificatie van de onderzoekers. Gezien het geringe percentage dat de overige delicten afzonderlijk uitmaken van het geheel, is ervoor gekozen deze te scharen onder de term 'overig'.

7 Geraadpleegde systemen bij veredeling

Systeem	Frequentie
BlueView	14
BVH	13
BVO	14
COMPAS	1
FCM	5
HKS	14
Internetzoekmachine	5
IVT	6
JDS	5
Kadaster	9
KVK	13
LORS	3
NSIS	12
OPS	12
PAPOS	8
PSHEB	1
PSHV	5
RDW	12
RI Online	3
SKDB	3
TOBIAS	4
Transactiemodule	3
VDS	3
Verificatiemodule	13
VERONA	8
VICLAS	3
VIPS	4
VROS	12
Anders	(CBR)

(1 korps missing, niet ingevuld)

8 Aanvullende tabellen met resultaten

Tabel B8.1: Type proces

	N	Percentage
Nieuw	41	20,5
Lopend	62	31,0
Spoed	1	0,5
Restinfo	8	4,0
Cold case	1	0,5
Geen	72	36,0
Onbekend	10	5,0
Reeds afgesloten zaak	5	2,5
Total	200	100,0

Tabel B8.2: Authenticiteit ten opzichte van de veredeling

		Geen informatie gevonden	Onbekend	Tegenstrijdig	Uniek	Vergelijkbaar	Totaal
Eindafdeling	Wijkteam	1	8	10	48	37	104
	Recherche	2	10	7	20	17	56
	TGO	0	3	3	6	11	23
	Onbekend	0	11	3	10	9	33
	Informatieknooppunt	0	4	6	5	4	19
	Geen	0	4	2	2	2	10
	CIE	0	1	0	0	0	1
Totaal		3	41	31	91	80	246 ⁴⁷

47 Omdat een melding meerdere controleerbare feiten kan bevatten, is de som van het aantal veredelde feiten groter dan het aantal veredelde meldingen. Een melding kan bijvoorbeeld zowel tegenstrijdige als unieke informatie bevatten.

Tabel B8.3: Resultaten zaken naar soort

		Informatiehandelingen					Totaal
		Ter kennisname toegevoegd aan dossier	Stellen van nieuwe vragen	Ontwikkelen nieuw scenario	Geen	Onbekend	
Resultaat zaak	Aanhouding	2	3	3	11	1	20
	Aanhouding en inbeslagname	2	1	2	1	0	6
	Onbekend	3	6	0	5	13	27
	Geen zaak	2	38	1	77	1	119
	Voorkomen misdrijf	1	2	0	0	0	3
	Onbekende dader	4	3	0	3	0	10
	Anders	0	2	0	1	0	3
	Bekennende verdachte	1	6	1	0	0	8
	Verdachte	0	1	0	1	0	2
	Inbeslagname	0	1	0	0	0	1
	Aanhouding en ontneming	0	1	0	0	0	1
	Totaal	15	64	7	99	15	200

9 Afkortingen M.-waarde

OM	Openbaar Ministerie
M.	Meld Misdaad Anoniem
CSI	Crime Stoppers International
TGO	Team Grootschalig Onderzoek
MMA	Melding van Meld Misdaad Anoniem
BPZ	Basis Politie Zorg
RIO	Regionale Informatie Organisatie
NPC	Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
SV	StrafVordering
GBA	Gemeentelijke Basis Administratie
BVO	Basis Voorziening Opsporing
BVH	Basis Voorziening Handhaving
HKS	Herkenningdienst Systeem
RIK	Regionaal Informatie Knooppunt
DIK	Districtelijk Informatie Knooppunt
CIE	Centrale Inlichtingen Eenheid
FIOD	Fiscale Inlichtingen en Opsporings Dienst

Leden Redactieraad Programma Politie & Wetenschap

Voorzitter prof. dr. H.G. van de Bunt
Hoogleraar Criminologie
Erasmus Universiteit Rotterdam

Leden mr. drs. C. Bangma
Districtschef regiopolitie Flevoland
Lid Commissie Politie & Wetenschap

drs. P. Holla
Districtschef regiopolitie Kennemerland

prof. dr. P. van Reenen
Van Reenen-Russel Consultancy b.v.
Studie- en Informatiecentrum Mensenrechten (SIM)
Universiteit Utrecht

Secretariaat Programmabureau Politie & Wetenschap
Politieacademie
Arnhemseweg 348
7334 AC Apeldoorn

Postbus 834
7301 BB Apeldoorn
www.politieenwetenschap.nl

Uitgaven in de reeks Politiekunde

1. **Criminaliteit in de virtuele ruimte**
P. van Amersfoort, L. Smit & M. Rietveld, DSP-groep, Amsterdam/TNO-FEL, Den Haag, 2002
2. **Cameratoezicht. Goed bekeken?**
I. van Leiden & H.B. Ferwerda, Advies- en Onderzoeksgroep Beke, Arnhem, 2002
3. **De 10 stappen van Publiek-Private Samenwerking (PPS)**
J.C. Wever, A.A. van Pel & L. Smit, DSP-groep, Amsterdam/TNO-FEL, Den Haag, 2002
4. **De opbrengst van projecten. Een verkennend onderzoek naar de bijdrage van projecten aan diefstalbestrijding**
C.J.E. In 't Velt, e.a., NPA-Onderzoeksgroep, LSOP, Apeldoorn, 2003
5. **Cameratoezicht. De menselijke factor**
A. Weitenberg, E. Jansen, I. van Leiden, J. Kerstholt & H.B. Ferwerda, Advies- en Onderzoeksgroep Beke, Arnhem/TNO, Soesterberg, 2003
6. **Jeugdgroepen in beeld. Stappenplan en randvoorwaarden voor de shortlistmethode**
H.B. Ferwerda & A. Kloosterman, Advies- en Onderzoeksgroep Beke & Politieregio Gelderland-Midden, Arnhem, 2004 (vierde druk 2006)
7. **Hooligans in beeld. Van informatie naar aanpak**
H.B. Ferwerda & O. Adang, Advies- en Onderzoeksgroep Beke, Arnhem/Onderzoeksgroep Politieacademie Apeldoorn, 2005
8. **Richtlijnen auditieve confrontatie**
J.H. Kerstholt, A.G. van Amelsfoort, E.J.M. Jansen & A.P.A. Broeders, TNO Defensie en Veiligheid, Soesterberg/Politieacademie, Apeldoorn/NFI, Den Haag, 2005
9. **Niet verschenen**
10. **De opsporingsfunctie binnen de gebiedsgebonden politiezorg**
O. Zoomer, IPIT, Instituut voor maatschappelijke veiligheidsvraagstukken, Universiteit Twente, 2006
11. **Inzoomen en uitzoomen op Zaandam**
I. van Leiden & H.B. Ferwerda, Advies- en onderzoeksgroep Beke, Arnhem 2006
12. **Aansprakelijkheidsmanagement politie. Beschrijving, analyse en handreiking**
E.R. Muller, J.E.M. Polak, C.J.J.M. Stoker m.m.v. M.L. Diepenhorst & S.H.E. Janssen, COT, Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement, Den Haag/Faculteit der Rechtsgeleerdheid Universiteit Leiden, 2006

13. **Cold cases – een hot issue**
I. van Leiden & H.B. Ferwerda, Advies- en onderzoeksgroep Beke, Arnhem, 2006
14. **Adrenaline en reflectie. Hoe leren politiemensen op de werkplek?**
A. Beerepoot & G. Walraven e.a., DSP-groep BV, Amsterdam/Walraven onderzoek en advies, 2007
15. **Tussen aangifte en zaak. Een referentiekader voor het aangifteproces**
W. Landman, L.A.J. Schoenmakers & F. van der Laan, Twynstra Gudde, adviseurs en managers, Amersfoort, 2007
16. **Baat bij de politie. Een onderzoek naar de opbrengsten voor burgers van het optreden van de politie**
M. Goderie & B. Tierolf, m.m.v. H. Boutellier & F. Dekker, Verwey-Jonker Instituut, Utrecht, 2008
17. **Hoeveel wordt het vandaag? Een studie naar de kans op voetbalgeweld en het veiligheidsbeleid bij voetbalwedstrijden**
E.J. van der Torre, R.F.J. Spaaij & E.D. Cachet, COT, Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement, Den Haag, 2008
18. **Overbelast? De administratieve belasting van politiemensen bij de afhandeling van jeugdzaken**
G. Brummelkamp & M. Linssen, EIM, Zoetermeer, 2008
19. **Geografische daderprofilering. Een inventarisatie van randvoorwaarden en succesfactoren**
G. te Brake & A. Eikelboom, TNO Defensie en Veiligheid, Soesterberg, 2008
20. **Solosurveillance. Kosten en baten**
S.H. Esselink, J. Broekhuizen & F.M.H.M. Driessen, Bureau Driessen, 2009
21. **Onderzoek naar de mogelijke meerwaarde van AWARE voor de politie. Ervaringen met een nieuwe aanpak van belaging door ex-partners**
M.Y. Bruinsma, J. van Haaf, R. Römken & L. Balogh, IVA Beleidsonderzoek en Advies, i.s.m. INTERVICT/Universiteit van Tilburg, 2008
22. **Gebiedsscan criminaliteit en overlast. Een methodiekbeschrijving**
B. Beke, E. Klein Hofmeijer & P. Versteegh, Bureau Beke, Arnhem, 2008
23. **Informatiemanagement binnen de politie. Van praktijk tot normatief kader**
V. Bekkers, M. Thaens, G. van Straten & P. Siep; m.m.v. A. Dijkshoorn, Center for Public Innovation, Erasmus Universiteit Rotterdam, 2009
24. **Nodale praktijken. Empirisch onderzoek naar het nodale politieconcept**
H.B. Ferwerda, E.J. van der Torre & V. van Bolhuis, Bureau Beke, Arnhem/COT Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement, Den Haag, 2009

25. **Rellen om te tellen. Een studie naar grootschalige openbare-ordeverstoringen en notoire ordeverstoorders**
I. van Leiden, N. Arts & H.B. Ferwerda, Bureau Beke, Arnhem, 2009
- 26a. **Verbinden van politie- en veiligheidszorg. Politie en partners over signaleren & adviseren**
W. Landman, P. van Beers & F. van der Laan, Twynstra Gudde, Amersfoort, 2009
- 26b. **Politiepolitiek. Een empirisch onderzoek naar politieke signalering & advisering**
E.J.A. Bervoets, E.J. van der Torre & J. Dobbelaar m.m.v. N. Koeman, COT Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement, Den Haag, 2009
27. **De politie aan zet: de aanpak van veelplegers in Deventer**
I. Bakker & M. Krommendijk, IPIT, Enschede, 2009
28. **Boven de pet? Een onderzoek naar grootschalige ordehandhaving in Nederland**
O.M.J. Adang (redactie), S.E. Bierman, K. Jagernath-Vermeulen, A. Melsen, M.C.J. Nogarede & W.A.J. van Oorschot, Politieacademie, Apeldoorn, 2009
29. **Rellen in Ondiep. Ontstaan en afhandeling van grootschalige ordeverstoring in een Utrechtse achterstandswijk**
G.J.M. van den Brink, M.Y. Bruinsma (redactie), L.J. de Graaf, M.J. van Hulst, M.P.C.M. Jochoms, M. van de Klomp, S.R.F. Mali, H. Quint, M. Siesling, G.H. Vogel, Politieacademie, Apeldoorn, 2010
30. **Burgerparticipatie in de opsporing. Een onderzoek naar aard, werkwijzen en opbrengsten**
A. Cornelissens & H. Ferwerda (redactie), met medewerking van I. van Leiden, N. Arts & T. van Ham, Bureau Beke, Arnhem, 2010
31. **Poortwachters van de politie. Meldkamers in dagelijks perspectief**
J. Kuppens, E.J.A. Bervoets & H. Ferwerda, Bureau Beke, Arnhem & COT, Den Haag, 2010
32. **Het integriteitsbeleid van de Nederlandse politie: wat er is en wat ertoe doet**
M.H.M. van Tankeren, Onderzoeksgroep Integriteit van Bestuur, Vrije Universiteit Amsterdam, 2010
33. **Civiele politie op vredesmissie. Uitzendervaringen van Nederlandse politie-functionarissen**
H. Sollie, Universiteit Twente, Enschede, 2010
34. **Ten strijde tegen overlast. Jongerenoverlast op straat: is de Engelse aanpak geschikt voor Nederland?**
M.L. Koemans, Universteit Leiden, 2010

35. **Het districtelijk opsporingsproces; de black box geopend**
R.M. Kouwenhoven, R.J. Morée & P. van Beers, Twynstra Gudde, Amersfoort, 2010
36. **Balanceren tussen alert maken en onrust voorkomen. Publiekscommunicatie over seriële schokkende incidenten (casestudy Lelystad)**
A.J.E. van Hoek, m.m.v. P.F. van Soomeren, M.D. Abraham & J. de Kleuver, DSP-groep, Amsterdam, 2011
37. **Sturing van blauw. Een onderzoek naar operationele sturing in de basispolitiezorg**
W. Landman, m.m.v. M. Malipaard, Twynstra Gudde, Amersfoort, 2011
38. **Onder het oppervlak. Een onderzoek naar ontwikkelingen en (a)select optreden rond preventief fouilleren**
J. Kuppens, B. Bremmers, E. van den Brink, K. Ammerlaan & H.B. Ferwerda, m.m.v. E.J. van der Torre, Bureau Beke, Arnhem/COT, Den Haag, 2011
39. **Naar eigen inzicht? Een onderzoek naar beoordelingsruimte van en grenzen aan de identiteitscontrole**
J. Kuppens, B. Bremmers, K. Ammerlaan & E. van den Brink, Bureau Beke, Arnhem/COT, Den Haag, 2011
40. **Toezicht op zedendelinquenten door de politie in samenwerking met de reclassering**
H.G. van de Bunt, N.L. Holvast & J. Plaisier, Erasmus Universiteit, Rotterdam/Impact R&D, Amsterdam, 2012
41. **Daders over cameratoezicht**
H.G.A. van Schijndel, A. Schreijenberg, G.H.J. Homburg & S. Dekkers, Regioplan Beleidsonderzoek, Amsterdam, 2012
42. **Aanspreken op straat. Het werk van de straatcoach in al zijn verschijningsvormen**
L. Loef, K. Schaafsma & N. Hilhorst, DSP-groep, Amsterdam, 2012
43. **De organisatie van de opsporing van cybercrime door de Nederlandse politie**
N. Struiksma, C.N.J. de Vey Mestdagh & H.B. Winter, Pro Facto, Groningen/Kees de Vey Mestdagh, Groningen, 2012
44. **Politie in de netwerksamenleving. De opbrengst van de politieke netwerkfunctie voor de kerntaken opsporing en handhaving openbare orde en de sturing hierop in de gebiedsgebonden politiezorg**
I. Helsloot, J. Groenendaal & E.C. Warners, Crisislab, Renswoude, 2012
45. **Tegenspraak in de opsporing. Verslag van een onderzoek**
R. Salet & J.B. Terpstra, Radboud Universiteit Nijmegen, 2012

46. **Tunnelvisie op tunnelvisie? Een verkennend en experimenteel onderzoek naar de besluitvorming door VKL-teams met betrekking tot het onderkennen van tunnelvisie en andere procesaspecten**

I. Helsloot, J. Groenendaal & B. van 't Padje, Crisislab, Renswoude, 2012

